

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методик початкової освіти

Кваліфікаційна робота

**з теми «ЛЕГО-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК АКТИВНИЙ ОСВІТНІЙ
ІНСТРУМЕНТ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ 4 КЛАСУ»**

Виконала:

здобувачка другого (магістерського)

рівня вищої освіти

Р01-М23z групи

спеціальності 013 Початкова освіта

Мельникова Христина Русланівна

Керівник: Федорчук Вікторія Вікторівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

педагогіки та менеджменту освіти

Рецензент:

Гордійчук Мар'яна Сидорівна,

кандидат педагогічних наук, доцент

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	7
1.1. Аналіз поняття «читацька компетентність» у науково-методичній літературі	7
1.2. Особливості формування читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку	14
Розділ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	23
2.1. Характеристика LEGO-технологій як активного освітнього інструмента.....	23
2.2. Методичні аспекти використання методики діяльнісного навчання «Шість цеглинок» у початковій школі	28
Розділ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	36
3.1. Виявлення рівня сформованості читацької компетентності в учнів 4-х класів	36
3.2. Комплекс вправ з використанням конструктора LEGO на уроках літературного читання	39
3.3. Аналіз ефективності застосування LEGO-технологій для формування читацької компетентності	83
Висновки.....	87
Список використаних джерел.....	89

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному світі спостерігається тенденція до зниження зацікавленості учнів читанням. Це, зокрема, пов'язано із активним розвитком технологій. Діти переконані, що всю необхідну інформацію можна отримати у мережі Інтернет. Проте у період військового стану, протистояння відбувається не тільки на полі бою, але й в медіапросторі. У сучасних умовах інформаційна війна є одним із вирішальних факторів перемоги. Наразі інформаційне поле є перенасиченим і це сприяє активному поширенню фейків у суспільстві. Тому виникає необхідність розвитку читацької компетентності в учнів, яка передбачає вміння критично оцінювати прочитане, шукати необхідну інформацію та використовувати її за потреби. Недарма відомий український педагог А. С. Макаренко стверджував, що по-справжньому веде за собою та книга, з якої читач робить висновки сам, оскільки тільки така книга впливає на його поведінку [51].

Але перед кожним педагогом постає питання про те, як спонукати учнів до читання, як навчити їх аналізувати текст та застосовувати отримані знання у повсякденному житті. Адже саме у молодшому шкільному віці діти опановують базові знання та вміння, які будуть необхідні у подальшому навчанні. Враховуючи психологічні особливості цих дітей, варто застосовувати в освітньому процесі ігрові техніки. Конструктор LEGO є сучасним освітнім продуктом, що відповідає принципам діяльнісного підходу, який лежить в основі навчання учнів початкової ланки освіти.

LEGO-конструктор забезпечує наочність, яка є важливою для молодших школярів. Даний освітній інструмент допомагає урізноманітнити уроки, знизити напругу, створити сприятливу психологічну атмосферу. Саме це сприяє кращому залученню у навчальну діяльність та підвищенню засвоєння навчального матеріалу.

Методологічна основа дослідження: Вивченням особливостями читацької компетентності, її складовими займалися такі вчені: О. Вашуленко, О. Ісаєва, О. Куцевол, В. Мартиненко, О. Савченко, С. Сарафян, Н. Чепелева, Т. Яценко та інші. Величезний внесок у впровадження LEGO-технологій зробила педагогиня О. Рома, яка є авторкою-укладачкою методичних посібників LEGO «Гра по-новому, навчання по-іншому» та «Шість цеглинок в освітньому просторі школи».

Об'єкт: процес формування читацької компетентності.

Предмет: комплекс вправ з використанням конструктора LEGO на уроках літературного читання.

Метою роботи є теоретично обґрунтувати й емпірично дослідити ефективність застосування LEGO-технологій як активного інструменту для формування читацької компетентності учнів четвертого класу.

Гіпотеза дослідження: систематичне та цілеспрямоване застосування LEGO-технологій на уроках літературного читання сприяє формуванню читацької компетентності молодших школярів.

Відповідно до сформульованої мети та висунутої гіпотези, у роботі виокремлено такі **завдання:**

1. Проаналізувати теоретичні підходи до вивчення поняття «читацька компетентність».
2. Описати особливості читацької компетентності молодших школярів.
3. Визначити специфіку застосування компетентісно спрямованого підходу у початковій школі.
4. Здійснити аналіз особливостей використання LEGO-технологій в освітньому процесі.
5. Експериментально дослідити ефективність використання конструктора LEGO для формування читацької компетентності у 4 класі.

Методи дослідження. При написанні магістерської роботи були використані такі методи наукового дослідження:

- а) теоретичні – систематизація, узагальнення, порівняння, аналіз та синтез;
- б) емпіричні – формувальний експеримент, педагогічне спостереження, аналіз результатів діяльності учнів;
- в) статистичні методи – метод кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, що проаналізовано визначення поняття читацької компетентності; визначено структуру та зміст читацької компетентності молодших школярів; описано сутнісні характеристики LEGO-технологій як активного освітнього інструмента.

Практична значущість полягає у вивченні ефективності використання LEGO-технологій під час формування читацької компетентності у 4 класі.

Експериментальна база дослідження. Дослідження проводилося на базі Чернівецького ліцею №22 ім. А. Кохановського. У ньому взяли участь 57 учнів віком 9-10 років.

Публікації. Результати та положення кваліфікаційної роботи було представлено у матеріалах міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій. Опубліковано наукові тези «Формування читацької компетентності молодших школярів засобами лего-технологій» у збірнику матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасна початкова освіта: погляди молодих дослідників». Опубліковано наукову розвідку «Лего-технології як ефективний інструмент розвитку комунікативної складової читацької компетентності» у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету К – ПНУ (Випуск XX. 2024. С. 222 – 225).

Взяла участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи», де виступила з темою «Лего-технології як активний освітній інструмент у формуванні читацької компетентності учнів 4 класу».

Структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Основний обсяг роботи становить 89 сторінок.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Аналіз поняття «читацька компетентність» у науково-методичній літературі

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій на всесвітньому рівні супроводжується зростанням обсягу інформації та актуалізує проблему навчання учнів критично оцінювати та застосовувати її. Школярі повинні свідомо сприймати отриману інформацію, аналізувати та оцінювати її достовірність, об'єктивність і корисність. Важливо вміти добирати необхідний матеріал, який би відповідав потребам і цілям навчання. Чималу роль відіграє систематизація та організація отриманих даних з метою застосування їх за необхідності. Вищеперелічені навички та вміння потребують впровадження нових методів навчання та інноваційних технологій, які б сприяли їх розвитку.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти метою викладання української мови і літератури є гармонійний розвиток особистості учня через залучення його до різних видів мовленнєвої діяльності, формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей, необхідних для успішної адаптації в сучасному світі. Також важливою є здатність спілкуватись державною мовою для національного і культурного самовираження; розширення емоційного досвіду та вдосконалення мовленнєво-творчих здібностей [21].

Передбачається, що у процесі вивчення мовно-літературної освітньої газузі учні зможуть сприймати, критично аналізувати та оцінювати текстову інформацію, підбирати її за необхідності для досягнення життєвих цілей. Очікується розвиток навичок усної взаємодії з іншими людьми, здатність

висловлювати власні міркування, почуття та ставлення. Важливе вміння аргументувати власну думку, опираючись на свій досвід та знання. [21].

Теоретичний аналіз наукової психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що сьогодні термін «читацька компетентність» не має єдиного змістовно однозначного визначення. Підходи вчених до тлумачення цього поняття різняться, проте спостерігається закономірність акцентування уваги на його особистісному та діяльнісному спрямуванні, а також на компонентній структурі.

Український центр оцінювання якості освіти у «Рекомендаціях щодо формування читацької компетентності учнів на рівні початкової освіти» трактує читацьку компетентність як здатність різнобічно розуміти прочитаний текст як частину повсякденного життя і навчання, шукати інформацію, відтворювати і використовувати її за необхідності, тлумачити зміст і формулювати висновки, осмислювати й оцінювати зміст тексту. [46].

Українські вчені (О. Ісаєва, О. Куцевол, В. Мартиненко, О. Савченко, Н. Чепелева та інші) розуміють під читацькою компетентністю комплексну особистісну якість, яка формується під час вивчення літератури в школі та постійно вдосконалюється протягом всього життя. [55]. Такий підхід підкреслює важливість безперервного розвитку та самовдосконалення, оскільки читання сприяє розширенню кругозору, поглибленню знань і розумінню культурних, моральних і соціальних аспектів суспільства.

О. Вашуленко визначає читацьку компетентність як предметну, що поєднує у собі знання, вміння і навички, власний досвід, ставлення до процесу та результату у межах певного предмета. Ця компетентність поєднує, у собі літературні знання, вміння та навички, емоційно-ціннісні переживання, особистісні переконання та установки, потреби. Вчена наголошує на важливості не тільки наявності певного обсягу літературних знань, володінні навичками та вміннями, але й на здатності використовувати їх у своїй літературній діяльності.

Методичний аспект поняття читацької компетентності полягає у володінні учнями сукупністю читацьких знань, вмінь і навичок, цінностей, які б сприяли усвідомленому пошуку інформації для розв'язання навчальних завдань, підвищеній здатності розуміння текстів, вмінню висловлювати власні ціннісні судження щодо прочитаного. У широкому розумінні ця компетентність є комплексною характеристикою особистості та поєднує у собі: сформовані навички читання, здобутки попереднього психічного розвитку, володіння читацькою самостійністю та самоконтролем, здатністю до креативного вирішення літературних завдань, здатністю осмислено і повноцінно сприймати прочитаний твір. [11].

О. Вашуленко, аналізуючи особливості читацької компетентності молодших школярів, виділяє у ній такі взаємопов'язані структурні компоненти [10] :

➤ *Когнітивний компонент* – включає себе усвідомлене читання текстів, здатність до аналізу та інтерпретації прочитаного, володіння теоретичними літературними знаннями, свідому мотивацію до читання, знання про біографічні дані авторів. Опрацювання текстів розглядається як пізнавальна діяльність учнів.

➤ *Комунікативний компонент* – полягає у рівні розвитку мовлення, а саме:

- здатності логічно, послідовно та точно висловлювати свою думку;
- доречності використання певних мовних засобів;
- здатності використовувати художні образи з метою висловлення своїх думок, переконань та емоцій;
- вмінні аналізувати прочитаний текст та формулювати власне ставлення щодо нього;
- здатності відповідати на запитання за змістом прочитаного і вести бесіду на основі твору;

- вмінні чітко та лаконічно аргументувати власну думку щодо прочитаного.

- *Ціннісний компонент* – полягає в усвідомленні моральних, етичних та соціальних цінностей, які присутні у літературі. Важливим є сформованість в учнів власної системи морально-етичних цінностей, а саме – переконань, ставлень, цінностей, переживань тощо. При цьому значущим є вміння обґрунтовано відстоювати власні цінності та переконання, розуміти їх значення і своє ставлення до них.

- *Діяльнісний компонент* – передбачає здатність застосовувати знання у діяльності. Молодший школяр повинен удосконалювати свої навички читання та використовувати свої теоретичні знання у практиці. Сюди входить здатність проаналізувати прочитане, креативно мислити та фантазувати, вести діалог «автор-читач», самостійно опрацьовувати книгу, знаходити необхідну інформацію та використовувати її для задоволення пізнавальних потреб, вести діалог щодо прочитаного.

- *Особистісно-творчий компонент* – полягає у рівні розвитку мотивації до літературної діяльності, творчих і художніх здібностей, уяви, творчої діяльності, рівень розвитку читацької культури.

В. Мартиненко трактує читацьку компетентність як складне особистісне утворення, яке включає у себе багато компонентів. Вона наголошує, що ця компетентність полягає не тільки в опрацюванні художніх творів, але творів різних стилів та видів. Вчена розглядає її як базовий складник комунікативної та пізнавальної компетентностей. Читацька компетентність охоплює знання, вміння, навички, цінності, які дозволяють учням, відповідно до свого віку, самостійно опрацьовувати тексти, знаходити необхідну інформацію, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати і застосовувати її для вирішення навчальних завдань.

В. Мартиненко виділяє у структурі читацької компетентності молодших школярів, такі взаємопов'язані компоненти [37] :

✓ *Мотиваційний компонент* – передбачає наявність мотивів, потреб та установок, які спонукають до читання та допомагають усвідомити значимі морально-етичні цінності. Учні повинні усвідомлювати важливість систематичного читання для збагачення своїх знань, успішного опанування іншими навчальними предметами, задоволення пізнавальних потреб, проведення дозвілля.

✓ *Когнітивний компонент* – включає у себе сукупність бібліографічних, літературних, книгознавчих знань та уявлень, які необхідні для успішного аналізу текстів, орієнтуванні у змісті прочитаного, пошуку необхідної інформації, спілкування. Учень має вміти визначати тему твору, основних персонажів, виділяти головну думку, описувати сюжет прочитаного тощо.

✓ *Операційно-діяльнісний компонент* – передбачає досягнення загальнопредметних навчальних результатів у таких сферах: комунікативно-мовленнєвій, інформаційній, сфері застосування загальнопізнавальних читацьких вмінь. У межах *комунікативно-мовленнєвої сфери* передбачається, що учень:

- володіє навичками читання як вголос, так і мовчки;
- здатен вести бесіду за змістом прочитаного, слухати співрозмовника, враховувати його точку зору, висловлювати власну думку та аргументувати її, дотримуватись мовленнєвого етикету;
- може аналізувати текст, ставити до нього запитання, прогнозувати орієнтовний сюжет, розуміти авторську позицію;
- здатен переказати прочтане (повно, вибірково і стисло), побудувати зв'язне висловлення щодо змісту тексту.

Досягнення в *інформаційній сфері* передбачають, що учень:

- усвідомлює значимість книг та підручників як джерела одержання необхідної інформації;
- здатен знаходити необхідну інформацію;

- розуміє інформацію, яка представлена у формі слів, таблиць, схем, умовних позначок тощо.

У сфері застосування загальнопізнавальних читацьких вмінь учень повинен:

- розуміти зв'язки між об'єктами і процесами читання;
- вміти аналізувати прочитане, знаходити у тексті потрібну інформацію;
- виділяти різні види текстів, знати їх особливості;
- вміти складати план до тексту, встановлювати порядок подій у творі, знаходити взаємозв'язки між подіями, вчинками, фактами і явищами;
- визначати тему та основну думку прочитаного;
- вміти прогнозувати зміст тексту на основі заголовку, опорних слів, зображень, схем і таблиць;
- на основі прочитаного формулювати власні висновки та підкріплювати їх аргументами.

✓ *Рефлексивний компонент* – формується у просеці взаємодії читача з текстами різних видів. Полягає в здатності учня розуміти та оцінювати успішність своєї читацької діяльності, формулювати оцінювальні судження і ставлення до прочитаного. Важливо, щоб учень міг самостійно об'єктивно оцінити й проаналізувати на якому рівні він володіє змістом навчального матеріалу. Для цього корисно вчитись виділяти у творі знайому та нову інформацію, а також – те, що потребує додаткового вивчення та обговорення. Під час рефлексії учень має висловити власне ставлення до прочитаного, виділити те, що сподобалось і те, що ні. Потрібно вміти висловлювати свої оцінні судження щодо вчинків героїв, мотивів їх поведінки. Таке ставлення потрібно вміти виражати як у письмовій, так і усній формах. При цьому важливо співвідносити свою думку з думками однокласників під час групового обговорення твору.

В. Головка розглядає особливості читацької компетентності у контексті таких підходів, як особистісно-орієнтованого та діяльнісного. Педагогиня зазначає, що ця компетентність виконує декілька функцій [15] :

- розвивальну;
- пізнавальну;
- когнітивну;
- самоосвітню;
- інформативну.

С. Сарафян розглядає читацьку компетенцію як здатність актуалізувати та використовувати сукупність специфічних особистісних, естетико-комунікативних та когнітивних механізмів для налагоджування та здійснення продуктивної ефективної взаємодії з літературним твором [50].

Т. Яценко тлумачить читацьку компетентність як компонент, що поєднує у собі [60] :

- навчальні досягнення;
- знання, вміння і навички у межах певної літературної теми;
- систему ціннісних орієнтацій, які сформувались у процесі опрацювання художніх творів;
- здатість усвідомлено й доцільно застосовувати сукупність знань і вмінь у певній життєвій сфері.

Вчена вважає, що ця компетентність повинна вимірюватись рівнем успішності читацької діяльності школярів, можливістю виконувати та вирішувати різноманітні літературні завдання. Т. Яценко детально описує здібності та вміння, якими повинен володіти учень у межах читацької компетентності [60] :

- здібність творчо інтерпретувати та розуміти літературний твір на особистісному рівні;
- вміння усвідомлювати та пояснювати мотиви вчинків літературних персонажів, розуміти їх емоції, співпереживати;

- вміння виражати свої думки, вести діалог;
- сформованість свого кола читання;
- здібність виконувати творчі роботи у письмовому форматі.

Отже, на основі теоретичного аналізу наукової літератури, можна зробити висновки, що читацька компетентність характеризується зданістю критично оцінювати, інтерпретувати та ефективно використовувати текстову інформацію у різних життєвих ситуаціях. Читацька компетентність є важливою складовою загальної грамотності та освіти людини, сприяючи її особистісному розвитку.

1.2. Особливості формування читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку

Для різнобічного розвитку особистості школярів важливу роль відіграє читання, про що свідчать численні дослідження вчених у цій галузі. Читання передбачає наявність вмінь, що пов'язані із відтворенням звуків у словах, та вміння усвідомлювати прочитане, аналізувати його. У зв'язку із цим відбулось значне переосмислення навчання у галузі читання: замість механічного накопичення та засвоєння великих обсягів інформації, увага зосереджується на навчанні учнів осмислено опрацьовувати будь-яку інформацію, оцінювати її та використовувати відповідно до потреб.

У Державному стандарті початкової освіти зазначено обов'язкові загальні результати навчання у межах ключової компетентності «володіння державною мовою»: здатність сприймати текст, вивчати й тлумачити його, збагачувати естетичний та соціально-емоційний досвід, оцінювати прочитане, самостійно здійснювати вибір для читання, вміння перетворювати інформацію та читати творчо [51].

Протягом кожного циклу навчання (1-2 та 3-4 класи) читацька компетентність має свої специфічні характеристики, які обумовлені

індивідуально-психологічними особливостями школярів. Відіграє роль читацький досвід учнів, розвиток їх психічних пізнавальних процесів, специфікою сприймання текстів тощо.

Протягом навчання у 1-2 класах учень має оволодіти певними знаннями, навичками та вміннями [51]:

- здатність прогнозувати зміст текст за його обкладинкою, заголовком, ілюстраціями;
- вміння усвідомленого читання вголос нескладних за змістом і формою текстів;
- знаходити взаємозв'язок між прочитаним та певними життєвими ситуаціями;
- вміння виділяти головне у тексті від другорядного;
- здатність визначати тему прочитаного тексту;
- здатність виражати власне емоційне ставлення до тексту;
- вміння розуміти емоції літературних героїв та продемонструвати їх під час інсценізації;
- здатність аргументовано висловлювати власну думку щодо того, що сподобалось у прочитаному творі, а що ні;
- здатність осмислено та самостійно обирати книги для читання;
- здатність зображувати малюнки до прочитаного, добирати ілюстрації із запропонованих;
- здатність експериментувати із текстом – змінювати певні його частини, імпровізувати із репліками у процесі інсценізації тощо.

Протягом навчання у 3-4 класах учень має оволодіти певними знаннями, навичками та вміннями [51]:

- здатність прогнозувати зміст текст за його обкладинкою, заголовком, ілюстраціями, анотацією;
- вміння усвідомленого читання вголос та мовчки різних видів текстів;

- здатність за окремими елементами інформації бачити цілісну картину;
- здатність самостійно та обгрунтовано формулювати висновки щодо прочитаного;
- здатність розуміти та описувати (вербально і невербально) емоції та почуття головних героїв, здатність співпереживати їм;
- здатність оцінювати текст та висловлювати своє ставлення до нього;
- здатність на основі тексту наводити аргументи до своїх суджень;
- вміння визначати мету читання та добирати відповідні тексти;
- здатність експериментувати із текстом – змінювати певні його частини, імпровізувати із репліками у процесі інсценізації, переказувати текст із різних позицій тощо.

З метою опанування вищезазначених навичок та вмінь необхідно усвідомлено добирати методи та техніки навчання. Для більш успішного формування читацької компетентності потрібно систематично та цілеспрямовано використовувати їх як в освітньому процесі, так і в позакласній роботі.

У молодшому шкільному віці зростає зацікавлення до навколишнього світу, підвищується потреба в отриманні нових знань у різноманітних сферах. Важливо навчити учнів здійснювати самостійний пошук нової інформації, використовувати її відповідно до ситуації. Для активізації самостійної роботи учнів під час читання можна виконувати такі завдання [12]:

- висловлювати свою думку щодо прочитаного та захищати її, використовуючи набуті знання й аргументи;
- поставити запитання до тексту з метою підвищення його розуміння, з'ясування незрозумілих аспектів;

- залучення до допомоги іншим учням, у яких виникли труднощі у процесі роботи із твором;
- завдання, які передбачають самостійне опрацювання додаткової літератури;
- завдання, які передбачають пошук декількох варіантів вирішення поставленого завдання;
- завдання, які передбачають самостійну перевірку, аналіз власних пізнавальних та практичних дій.

Формування вмінь інтерпретувати та узагальнювати інформацію, аналізувати та оцінювати текст як ключових компонентів читацької компетентності забезпечується застосуванням інтерактивних видів діяльності на уроках. Українська вчена О. Савченко виділяє такі способи інтерактивної взаємодії, які є ефективними для застосування на уроках літературного читання [49] :

- використання сюжетних та рольових ігор;
- аналітичне та прогностичне читання;
- розігрування ситуацій, інсценування прочитаних творів;
- робота у парах, у малих і великих групах;
- лаконічне висловлення своєї думки або доповнення незавершених речень («Мікрофон», «Займи позицію» тощо);
- створення асоціативних кущів, сенканів, тематичних павутинок;
- участь у дискусіях з метою розв'язування морально-етичних завдань;
- самостійна розробка проектів та їх презентація;
- виконання завдань із дослідницьким спрямуванням (інтерв'ю, літературна експедиція, віртуальна мандрівка тощо);
- завдання, які передбачають рефлексію щодо власної діяльності та її результатів (індивідуальні, парні, групові).

Автори посібника «Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання» на уроках рекомендують застосовувати стратегії критичного читання, які також сприяють розвитку читацької компетентності [51] :

- *Стратегія «Читання із зупинками».* Ця стратегія передбачає, що учні читають текст мовчки. Вчитель ставить перед учнями завдання – відповісти на певне запитання, шукаючи відповідь у тексті. Це питання вчитель ставить або перед прочитанням тексту, або після нього. Питання можуть бути спрямовані на перевірку розуміння прочитаного, прогнозування розгортання подальших подій. Ця стратегія сприяє розвитку таких дослідницьких вмінь як прогнозування, асоціювання та порівняння. Її мета полягає у здійсненні контролю над процесом усвідомлення тексту під час його читання. Учні вчаться аналізувати причиново-наслідкові зв'язки, порівнювати прогнози із справжнім змістом тексту.

- *Стратегія «Читання у парах».* Спільне опрацювання та обговорення тексту спрямоване на формування навичок активного слухання, ведення діалогу, розвиток навичок взаємодіяти, висловлювати власну думку та ставити різні типи запитань до прочитаного. При цьому вчитель повинен скеровувати взаємодію учнів: запропонувати напрям роботи над текстом, пояснити у якому контексті має відбуватись обговорення, надати рекомендації щодо ефективної спільної діяльності.

- *Графічні організатори читання* допомагають візуалізувати зміст тексту для підвищення рівня його розуміння, осмислення, запам'ятовування. Вони сприяють кращій структуризації матеріалу і не потребують великих зусиль. До графічних організаторів читання можна віднести такі:

- *Прийом «Карта персонажів»* допомагає узагальнити та графічно зобразити інформацію про головних героїв тексту, їх рис характеру, особливостей. Такий прийом часто застосовують на початковому етапі

збирання інформації для подальшого порівняння характерів героїв, їх поведінки.

- *Прийом «Семантична карта»* допомагає структурувати інформацію про певний термін та підібрати до нього суміжні слова і фрази.
- *Таблиця «Знаю – Хочу дізнатися – Дізнався»* – це графічний організатор, який дозволяє учням проаналізувати власні знання щодо певної інформації, пізнавальні потреби та здобуті знання. Учні мають заповнювати відповідні колонки під час роботи із текстом. У першій колонці потрібно записати ті факти, які вже були відомими. Друга колонка має містити очікування від тексту, а також запитання, на які учень прагне отримати відповіді, і, які стосуються відповідної тематики. У третій колонці учні записують ті факти, про які вони дізнались з прочитаного тексту. Такий прийом сприяє розвитку саморефлексії, аналізу власної діяльності. Учні краще усвідомлюють у яких темах і питаннях вони вже добре орієнтуються, а які потребують подальшого вивчення.

Вищеописані стратегії варто використовувати не тільки на уроках літературного читання й української мови, а й при вивченні інших навчальних предметів. Вони актуальні для роботи як із художніми, так і з інформаційними текстами.

Американські педагогині Гейл Буше та Джоан Мозер розробили педагогічну технологію «Щоденні 5», яка спрямована розвинути навички чітко і зв'язно висловлювати власні думки, розвивати читацькі вміння та навички, підвищувати зацікавленість у читанні, збагачувати словниковий запас. Ця методика складається із п'яти видів діяльності: «Читання для себе», «Читання для когось», «Слухання», «Робота зі словами», «Письмо для себе». Кожна із яких має певні особливості та передбачає виконання завдань [27]:

- «Читання для себе» передбачає самостійний вибір учнем книги чи тексту для читання без втручання вчителя. Таку діяльність можна

виконувати як під час уроку, так і протягом навчального дня. Час читання залежить від віку дітей: чим вони старші, тим триваліший процес читання. Важливо, щоб після опрацювання книги чи тексту, учень занотовував основну інформацію про твір: його назву, автора, тему, основну ідею. Також корисним буде оцінити прочитане та пояснити свою думку щодо цього. Учні можуть створювати малюнки до твору, складати питання до нього, вигадувати інше продовження, переказувати, ділитись враженнями із однокласниками. Такий вид діяльності сприяє підвищенню рівня концентрації, прививає любов до читання, спонукає міркувати над власним ставленням до прочитаного та висловлювати його.

➤ *«Читання для когось»* передбачає, що вчитель або ж обирає текст, або учні роблять вибір самостійно. Учням пропонується прочитати текст у парі: по реченню, по абзацу, по декілька абзаців тощо. Важливо, щоб учні були поділені на пари за інтересами. Обов'язково потрібно перед виконанням завдань обговорити правила, що мають бути розміщені у полі зору дітей. Такий вид діяльності вчить молодших школярів співпрацювати, слухати один одного, вести конструктивний діалог, ставити запитання, виконувати завдання, аналізувати прочитане.

➤ *«Слухання»* передбачає прослуховування тексту, зазвичай використовують аудіофайли, проте вчитель може самостійно його зачитувати. Після того, як учні сприйняли на слух текст, їм вчитель пропонує виконати завдання до нього. Такий вид діяльності сприяє підвищенню рівня зосередженості учнів, розвитку витривалості, розвитку навичок критично оцінювати зміст прослуханого та виражати власне ставлення до нього.

➤ *«Робота зі словами»* передбачає добір педагогом слів, які необхідно опрацювати з учнями відповідно до навчальної програми. Проте молодші школярі також можуть пропонувати невідомі їм слова, з якими вони зустрілись у процесі навчання. Для роботи із незнайомими словами учням пропонується використовувати словники, інтернет-ресурси. Щоб діти краще

запам'ятали нові слова вчитель пропонує їм виконати різні завдання: придумати речення із цим словом, вигадати із ним історію, підібрати слова-асоціації до нього. Також корисним буде створити стіну слів – плакат, який розміщується у класній кімнаті, і куди учні записують вивчені ними слова. Протягом місяця така стіна має висіти у полі зору дітей, щоб у будь-який момент вони могли подивитись і пригадати вивчене. Цей вид діяльності сприяє розширенню словникового запасу, сприяє розвитку навичок роботи зі словником та розширенню кругозору.

➤ *«Письмо для себе»* передбачає, що педагог пропонує на вибір декілька тем для письма. Учні можуть запропонувати власну тему. Вона може бути пов'язана із темою тижня, змістом прочитаного тексту, темою інших уроків тощо. Дітям потрібно у зручному для них місці протягом певного часу записувати свої думки у межах обраної теми. Вчитель може запропонувати допоміжні запитання, які можна розкрити у процесі письма. Важливо донести до молодших школярів, що не можна критикувати один одного. Обмежень в обсязі роботи немає. Педагог має наголосити, що він не буде оцінювати написане. За бажанням діти можуть зачитати свій текст однокласникам. Такий вид діяльності сприяє тому, що учні вчаться висловлювати вільно власну думку, вчаться самостійно оцінювати написане, на основі чого розвивається потреба самовдосконалюватись у письмі та читанні.

Педагогічна технологія *«Щоденні 5»* є корисною для розвитку читацької компетентності. Вона сприяє тому, що учні вчаться самостійно працювати із текстами, висловлювати та аргентувати свою точку зору, зацікавлюються процесом читання, розширюють свій лексичний запас, вчаться слухати інших, вести ефективний діалог. Безоціночне ставлення та дозвіл на помилки у процесі виконання вищеописаних видів робіт допомагає підвищити впевненість учнів у собі та своїй силі, стимулює проявляти себе та свої здібності.

Щоб сформувати в учнів початкової школи читацьку компетентність, необхідно [56] :

- сприяти зацікавленню учнів читанням, формуючи постійну потребу у даній діяльності;
- створювати сприятливі психолого-педагогічні умови для роботи із текстом, його сприйняття, аналізу та оцінки;
- формувати навички аналізу творів;
- сприяти розвитку усного та писемного мовлення;
- використовувати різноманітні методи і прийоми навчання;
- сприяти організації пошуково-дослідної роботи молодших школярів.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволяє виділити такі педагогічні умови, які б сприяли ефективному формуванню читацької компетентності учнів початкової школи:

- систематична робота над вдосконаленням читацьких дій учнів під час опрацювання текстів;
- формування позитивної мотивації учнів до читання за допомогою застосування активних прийомів та методів навчання, які б сприяли підвищенню зацікавленості до читацької діяльності;
- організувати читання не лише в рамках шкільної програми, а й заохочувати до позакласного читання, пропонуючи дітям різні жанри та формати текстів;
- застосовувати інтерактивні методи навчання, які роблять процес читання більш цікавим та активним (дискусії, ігри, інсценізації творів тощо);
- поєднувати читання з іншими предметами шкільної програми, щоб показати його зв'язок з реальним життям;
- використовувати різноманітні методи оцінювання читацької компетентності, щоб відстежувати прогрес кожної дитини та надавати їй необхідну підтримку.

Розділ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

2.1. Характеристика LEGO-технологій як активного освітнього інструмента

Концепція Нової української школи передбачає використання діяльнісного підходу у навчанні. Він характеризується такою організацією освітнього процесу, коли учні не отримують одразу готові знання, а здобувають їх у процесі власної навчальної діяльності. У цьому підході школярі є активними суб'єктами навчальної діяльності, а не пасивними спостерігачами. Учні мають можливість оволодіти різними методами пізнання, розвинути навички критичного мислення, навчитись розв'язувати проблемні ситуації, користуючись теоретичними знаннями.

Молодший шкільний вік характеризується підвищеною допитливістю до навколишнього середовища. Діти прагнуть задовольнити свої пізнавальні потреби. При цьому зберігається інтерес до ігрової діяльності. Гра продовжує бути важливим елементом їхнього розвитку, допомагаючи розвивати соціальні навички, уяву та творчість. Навчальний процес у цей період повинен бути організований таким чином, щоб поєднувати елементи гри та навчання, сприяючи активному засвоєнню знань і розвитку особистісних якостей. Так, учні граючись, навчаються.

Сьогодні набувають популярності LEGO-технології – метод навчання під час якого учні отримують певні знання, будуючи та вивчаючи моделі із конструктора. Таким чином відбувається навчання через дію. Ці технології є зручними у використанні, універсальними, характеризуються високими технічними та естетичними особливостями.

У методичному посібнику «Гра по-новому, навчання по-іншому» автори зосереджують свою увагу на тому, що під час гри діти пізнають

навколишні світ, вони вчаться з ним взаємодіяти. Включеність в цей процес дозволяє розвивати у молодших школярів відчуття відповідальності, цілеспрямованість, ініціативність, активність, креативність. Ігровий досвід сприяє розвитку особистості дитини, розвиває її комунікативні навички, критичне мислення, вміння використовувати інформацію за необхідності, аргументовано висловлювати власну думку. Під час такої діяльності створюється сприятлива психологічна атмосфера у колективі, покращується емоційний стан здобувачів початкової освіти [16].

Ігрова діяльність сприяє формуванню та розвитку багатьох навичок і вмінь, що є необхідними для дитини у майбутньому. Тому виділяють п'ять основних сфер, які розвиваються, у процесі гри [16]:

- ✓ *Фізична сфера* передбачає наявність рухової активності, розвиток фізичних якостей (сили, спритності, швидкості, витривалості, гнучкості, координації), формуванню здорового способу життя.

- ✓ *Креативність* – учні вчаться висловлювати власні думки та творчі ідеї з подальшою їх реалізацією. Під час цього вони експериментують, перевіряють свої можливості та припущення.

- ✓ *Когнітивна сфера* передбачає розвиток психічних пізнавальних процесів таких, як мислення, пам'ять, увага, уява, сприйняття. Учні вчаться розв'язувати завдання, відбувається процес формування понять.

- ✓ *Соціальна сфера*. Під час гри молодші школярі розвивають вміння взаємодіяти один з одним та працювати у команді, комунікативні навички. Важливо навчити дітей домовлятися, шукати ефективні способи вирішення конфліктних ситуацій, дослухатись до думки інших, пояснювати власні погляди.

- ✓ *Емоційна сфера*. Ігрова діяльність сприяє розвитку впевненості у собі, вчить контролювати власні емоції та розуміти емоційний стан інших. Учні вчаться справлятися із своїми емоціями після програшу. Розвивається вміння конструктивно оцінювати свої сил, а також – ставити і досягати цілей.

Lego Education – це окремий підрозділ компанії Лего, який спрямований на розробку навчальних наборів та методичних матеріалів спеціально для навчальних закладів. Вони виготовляють такі набори для вивчення і гуманітарних, і технічних дисциплін. У статті Lego Education автори стверджують про необхідність оновлення підходу до навчання, який би відповідав сучасним вимогам суспільства. Тому були запропоновані п'ять способів, як цілеспрямована гра, може покращити результати навчання [41] :

❖ *Мотивація безперервності навчання.* Педагог повинен інтегрувати в освітній процес гру. Остання сприяє підвищенню рівня зацікавленості учнів до навчання, розвитку критичного мислення, соціальних навичок. Коли навчання буде приносити учням задоволення, то зростатиме їх мотивація здобувати знання протягом усього життя.

❖ *Розбудова довіри та спільноти.* Під час спільної гри розвиваються навички спілкування молодших школярів, їх міжособистісні навички. Вони вчаться домовлятися, слухати один одного, висловлювати власну думку. Надання учням права голосу і вибору в ігровій діяльності покращує результати навчання.

❖ *Усунення систематичної нерівності.* Всі школярі мають можливість досягти успіху в навчанні через гру. Тому така організація освітнього процесу є доступною та допомагає долати бар'єри між учнями.

❖ *Розвиток динамічності навчання.* Уроки, які передбачають використання ігрової діяльності, є більш мотивуючими, змістовними, ефективнішими. Молодші школярі у процесі гри краще запам'ятовують інформацію, вчаться використовувати знання на практиці, опиратись на власний досвід.

❖ *Надихання на творчість і нові відкриття.* Цілеспрямовано організована спільна гра заохочує до дослідження, пошуку нових знань. Учні прагнуть задовольнити свої пізнавальні потреби, ставлячи запитання та відповідаючи на них.

Навчання з використанням Lego Education обов'язково передбачає наявність чотирьох освітніх складових. Останні необхідні для того, щоб забезпечити оптимальний результат навчання з конструктором лего. Ці складові є своєрідними циклічними етапами, які повинні пройти школярі. Отже, у процесі навчання з лего учні мають пройти такі 4 етапи [42]:

1. *Пошук взаємозв'язків.* Цей етап полягає у тому, що учні повинні знайти взаємозв'язок між вже відомим матеріалом та новим. Це дозволяє підвищити їх впевненість у своїх силах, мотивувати до навчання. Завдяки такому підходу можна зацікавлювати учнів розширювати свої знання у певній галузі з опорою на свій досвід. Важливо відзначати актуальність навчального матеріалу та його необхідність для подальшого розвитку.

2. *Конструювання.* Засвоєння навчального матеріалу покращується, коли навчання відбувається через дію. Рівень розвитку мовлення прямо залежить від ступеня сформованості дрібної моторики. Це пов'язано із тим, що центри головного мозку, які відповідають за рухи пальців рук та мовлення розташовані дуже близько один до одного. Це підвищує ефективність навчання. Молодші школярі мають можливість експериментувати, шукати причинно-наслідкові зв'язки, пізнавати світ. Спершу вони обмірковують свої дії, а потім їх реалізують. Зазвичай учням пропонується покрокова інструкція, яка полегшує проходження даного етапу.

3. *Рефлексія.* Під час цієї фази учні мають можливість обміркувати та проаналізувати свою роботу, яку вони зробили на попередньому етапі. Це допомагає поглибити розуміння матеріалу, навчитись об'єктивно оцінювати свою діяльність. Рефлексія може реалізовуватись у різних формах: індивідуальна робота, робота у парах, групова робота. Вчитель повинен організувати цей етап таким чином, щоб учні мали можливість вербалізувати свої враження, ставлення до своєї роботи та роботи інших. При цьому важливо не засуджувати і не критикувати один одного.

4. *Розвиток.* У молодших школярів здебільшого переважає зовнішня мотивація, тобто вони потребують зовнішнього підкріплення для подальшого розвитку. Опираючись на знання про ці особливості психічного розвитку учнів початкової ланки освіти, вчителю необхідно підтримувати творчу атмосферу у класі та відмічати успіхи учнів. На цьому етапі пропонується давати завдання, які б передбачали використання знань і вмінь, здобутих на попередніх фазах. Вони повинні поступово ускладнюватись. Такий підхід допоможе поглибити отриманий досвід, розвинути ініціативність та дослідницькі навички.

Реалізація вищеописаних чотирьох етапів вчителем, дозволить контролювати навчальну діяльність учнів та видозмінювати її відповідно до цілей програми. Коструюючи LEGO разом з педагогом, діти активно розвивають свої індивідуальні здібності та пізнають світ через творчість і співпрацю. Під час роботи із конструктором лего діти не просто граються, а й розвивають логічне мислення, просторову уяву та дрібну моторику.

Отже, на основі аналізу теоретичної літератури можна стверджувати, що LEGO-технології спрямовані на реалізацію таких завдань:

- розвиток творчого мислення учнів, креативності;
- розвиток дрібної моторики;
- розвиток мовлення – молодші школярі вчаться роз'ясувати власні дії, думки, ставлення. Учні вчаться давати зрозумілі інструкції, висловлювати свої міркування, зв'язно і чітко розповідати історії;
- формування системи уявлень дитини про навколишній світ, розширення кругозору, збагачення життєвого досвіду;
- розвиток сенсорного сприйняття. Молодші школярі вчаться орієнтуватись у зовнішніх властивостях предметів, а саме: їх формі, розмірі, кольорі, положенні у просторі тощо;
- розвиток комунікативних навичок. У процесі гри діти співпрацюють один з одним, вчаться слухати думку іншого та домовлятись,

виражають власні ідеї щодо розв’язання проблемного завдання, вчаться розподіляти обов’язки та нести відповідальність за них;

- розвиток критичного мислення. Молодші школярі мають можливість попрактикуватись у розв’язанні проблемних ситуацій, навчитись планувати свої дії та прогнозувати їх наслідків.

2.2. Методичні аспекти використання методики діяльнісного навчання «Шість цеглинок» у початковій школі

Давньогрецький філософ Геракліт стверджував, що єдине, що постійне, — це зміни. Справді, у сучасному суспільстві відбуваються значні трансформації, які вимагають від системи освіти переосмислення традиційних методів і прийомів навчання. Особливо гостро це питання постає в контексті інформаційної ери, де обсяг знань подвоюється кожні кілька років. Сучасна освіта повинна готувати не стільки до засвоєння готових знань, скільки до вміння самостійно здобувати інформацію, аналізувати її та застосовувати на практиці. Це передбачає розвиток критичного мислення, креативності, комунікативних навичок та вміння працювати в команді.

Традиційні методи навчання, орієнтовані на передачу знань від учителя до учня, все менше відповідають вимогам сучасного світу. Натомість на перший план виходять інтерактивні методи, що стимулюють активну участь учнів у навчальному процесі. Одним із таких інноваційних методів є технологія «Шість цеглинок LEGO», яка реалізовує основний принцип навчання – навчання через діяльність. Ця технологія пропонує унікальний підхід до навчання, який дозволяє розвивати в учнів широкий спектр компетентностей.

У 2018 році Міністерство освіти і науки України уклало договір із компанією LEGO Foundation. Він забезпечив можливість впровадити освітній конструктор LEGO в освітній процес початкової ланки освіти. Відповідно до наказу МОН «Щодо впровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в

освітній процес початкових класів», сучасна українська школа повинна бути спрямована на реалізацію ігрових та діяльнісних методів навчання. Партнерство з LEGO Foundation стало важливим кроком у напрямку модернізації української освіти та наближення її до європейських стандартів. Впровадження LEGO-конструкторів у початковій школі відкриває перед педагогами нові можливості для створення розвивального середовища.

Методика компетентнісного навчання «Шість цеглинок» сприяє розвитку не лише когнітивних, а й соціально-емоційних компетентностей учнів. Діти вчаться бути більш самостійними, впевненими в собі та відповідальними. Крім того, ця технологія може бути ефективним інструментом для інклюзивного навчання, оскільки вона дозволяє створити комфортне середовище для навчання дітей з різними особливостями.

Керівниця освітніх проєктів The LEGO Foundation О. Рома зазначає, що методика «Шість цеглинок» легко адаптується до освітніх потреб кожного молодшого школяра. Завдяки відкритій системі та відсутності фіксованих наборів завдань, відбувається спонукання учнів досліджувати, експериментувати, творчо розв'язувати проблемні завдання, ставити власні цілі та розробляти план дій. Такий підхід дозволяє розвивати не тільки психічні пізнавальні процеси (мислення, уява, пам'ять, мовлення, сприймання, увага), а й забезпечує покращення самоконтролю, ментальної гнучкості, креативності, ініціативності тощо [58].

Набір конструктору «Шість цеглинок» складається із 6 цеглинок лего розміром 2x4 різних кольорів: жовтого, помаранчевого, червоного, зеленого, блакитного та синього. Вчитель та кожен учень у класі повинні мати власні комплекти цих цеглинок. Методичні особливості роботи із цеглинками лего у Новій українській школі описана у методичних посібниках МОН.

У методичному посібнику «Гра по-новому, навчання по іншому» автори пропонують вправи, які базуються на діяльнісному та ігрових підходах. Вони поділені на шість груп, кожна з яких передбачає розвиток

певних ключових компетентностей. Така структура є зручною, оскільки допомагає вчителю ефективно підібрати завдання відповідно до мети уроку, інтегрувати їх в освітній процес. Автори пропонують такі групи вправ з використанням набору конструктора «Шість цеглинок» [16]:

- *Група вправ «Для початку»* допомагає учням познайомитись з конструктором LEGO. Від простих з'єднань деталей до створення перших моделей, учні засвоюють нові навички та впевненіше почуваються у роботі з конструктором.

- *Група вправ «Рухайся»* допомагає дітям розвивати рухові навички, зміцнювати здоров'я та отримувати позитивні емоції. Такі завдання заохочують займатись руховою активністю.

- *Група вправ «Мозковий штурм»* спрямована на розвиток критичного мислення, вміння розв'язувати проблемні ситуації та генерувати творчі ідеї.

- *Група вправ «Уявляй і створюй»* спрямована на розвиток творчого мислення, креативності, уяви. Ці вправи заохочують учнів до експериментів, пошуку нестандартних рішень та матеріалів для створення своїх проєктів.

- *Група вправ «Час на роздуми»* допомагають розвивати мислення молодших школярів, вчить їх розуміти та аналізувати власні емоції. Регулярні вправи на рефлексію допомагають дітям ставати більш незалежними та відповідальними за свої вчинки.

- *Група вправ «Працюємо разом»* розвиває навички роботи у команді та вчить дітей ефективно спілкуватися та взаємодіяти один з одним. Вправи допомагають дітям висловлювати свої думки, слухати інших, доходити спільного рішення та розподіляти обов'язки. Молодші школярі вчаться працювати в команді, де кожен член є важливим, і його внесок цінується.

Методичний посібник «Шість цеглинок в освітньому просторі школи» виділяє такі особливості ігор-завдань із шістьма цеглинками тощо [58]:

- Всі завдання передбачають можливість адаптувати їх відповідно до вікових особливостей дітей, до їх потреб, знань, навичок та вмінь. Це можна робити за допомогою зміни кількості цеглинок, зміни відведеного часу на виконання завдання. Змінюючи складність завдань, вчителі створюють умови для того, щоб кожна дитина відчувала себе успішною та мотивованою до подальшого навчання.
- Вправи спрямовані на комплексний розвиток умінь учнів. Наприклад, одне завдання може сприяти розвитку як математичних, так і мовленнєвих вмінь.
- Завдання носять міждисциплінарний характер, тому їх можна легко інтегрувати на уроці у будь-який вид діяльності. Такі вправи готують учнів до реального життя, де проблеми часто вимагають комплексного підходу.
- Вправи можна робити декілька разів, що дозволить учням повправлятися у їх виконанні. Це сприяє підвищенню впевненості у собі і формуванню позитивного ставлення до навчання. Почуття успіху, яке виникає при успішному виконанні завдання, стимулює учнів до подальшого навчання. Регулярне виконання вправ дає можливість вчителю побачити, які аспекти викликають у учнів труднощі, і своєчасно надати їм необхідну допомогу.
- Вправи передбачають наявність декількох варіантів їх виконання. Правильність оцінюється можливістю дитини пояснити свою думку та бачення. Наявність декількох варіантів відповідей спонукає аналізувати різні підходи, порівнювати їх та обґрунтовувати свій вибір. Коли учні розуміють, що існує кілька правильних відповідей, вони стають більш відкритими до нових ідей та не бояться висловлювати свою думку. Пояснюючи свою точку

зору, діти вчатьсЯ вибудовувати логічні ланцюжки, підбирати докази та переконувати інших у своїй правоті.

Важливо розуміти, що існуючі у методичних посібниках вправи мають бути прикладом та джерелом натхнення для педагогів під час створення власних вправ із конструктором лего. Проте вчителям потрібно враховувати певні моменти, розробляючи самостійно нові завдання [16]:

- враховувати вікові особливості молодших школярів, щоб створити позитивну емоційну атмосферу на уроці;
- об'єктивно оцінювати розмір приміщення та наявність необхідного простору для виконання вправи;
- детально та зрозуміло описувати інструкцію до виконання вправи, щоб дозволити учням з різним рівнем підготовки успішно виконати завдання;
- враховувати мету завдання та навички, які учні мають здобути у процесі його виконання;
- формулювати завдання таким чином, щоб його можна було легко спростити чи ускладнити, відповідно до рівня розвитку дітей;
- поміркувати, де можна використати вправу у навчальній програмі;
- перевірити завдання на практиці, щоб виправити неточності та вдосконалити їх;
- стимулювати дітей створювати власні завдання з використанням конструктора лего.

На думку І. Онищенко, сучасна українська початкова школа потребує кардинальних змін, зокрема впровадження нових підходів до навчання та виховання, аби відповідати вимогам часу. Для її успішної модернізації необхідно розробляти та впроваджувати нові освітні технології, що відповідають потребам сучасного суспільства. Нова українська школа потребує вчителя, який є не тільки носієм знань, а й дослідником, творцем,

постійно розвивається та готовий до експериментів. Педагог має бути готовим до постійного самовдосконалення, освоєння нових знань та навичок [40].

Перед тим як розпочати роботу із методикою «Шість цеглинок» педагогам необхідно ознайомитись із рекомендаціями її впровадження в освітній процес, які надає LEGO Foundation [58]:

- Необхідно розпочинати знайомство із цеглинками лего із таких завдань, які відповідають віку дітей, розвитку їх психічних процесів. Це допоможе створити ситуацію успіху, яка підвищить впевненість учнів у власних силах, створить сприятливу атмосферу для навчання. Якщо вправи будуть заскладні, то дитина втратить мотивацію продовжувати дізнаватись щось нове, розчарується у собі. Якщо завдання буде надто легким, то дитина швидко втратить до нього інтерес. Саме тому вчитель має добре орієнтуватись в потребах і здібностях своїх учнів, щоб зберегти баланс і правильно підібрати вправи.
- Концентруйте увагу учнів на процесі виконання завдання, а не тільки на кінцевому результаті. Це допоможе їм розвинути навички самостійної роботи, планування, організації свого часу та відповідальності за результати своєї діяльності.
- Виділіть достатньо часу для виконанням учнями завдання, щоб вони могли насолодитись процесом та мали час для рефлексії.
- Наявність відкритих питань, що спонукають до роздумів. Це дозволяє розвивати індивідуальність кожної дитини, її творче мислення. Коли учні мають можливість самостійно шукати відповіді на складні питання, вони розвивають свої пізнавальні здібності і стають більш допитливими.
- Будьте гнучкими під час взаємодії з учнями. Необхідно дати можливість дітям пропонувати власні ідеї, аргументувати їх. За необхідності, можна допомогти реалізувати задумати дітей.

- Допоможіть молодшому школяреві зрозуміти, що невдачі – це невід’ємний елемент навчання. Важливо, щоб вчитель допоміг усвідомити дитині її труднощі та разом із нею обміркував яким чином їх можна подолати. Завдяки цьому розвивається резильєнтність учнів до різних стресових чинників. Стимулювання вирішувати складні ситуації, справлятися із труднощами та гідно сприймати невдачі, підвищує впевненість у собі, своїх силах та розвиває самостійність.

- Дозвіл на свободу та самостійність. Завдяки такому підходу до навчання, дитина у безпечних умовах може здобути цінний життєвий досвід.

- Повага до думок молодшого школяра. Важливо, щоб між вчителем та учнями відбувався діалог, у якому є можливість висловитись кожній стороні. Нехай дитина пояснить свою думку, наведе аргументи та приклади до сказаного. Учні мають вчитись робити власний вибір і нести за нього відповідальність.

- Не пропонуйте дітям готових рішень, вірте в їх можливості. У цьому віці учні є дуже креативними та творчими. Вони мають великий потенціал, щоб самостійно впоратись із розв’язанням проблемної ситуації.

- Наявність заохочення та схвалення з боку педагога. Всі спроби учнів до прояву самостійності, творчості та ініативності потрібно схвалювати. Завдяки цьому вони будуть хотіти більше досліджувати, висувати свої незвичні ідеї.

- Відсутність тиші під час виконання завдань – це нормально. Учням у процесі діяльності може бути складно регулювати гучність свого голосу. Педагог повинен спонукати школярів до активного обговорення справи. Це спонукатиме формуванню комунікативних навичок та навичок роботи у команді.

Таким чином, методика компетентнісного навчання «Шість цеглинок» пропонує нові ефективні інструменти для організації навчального процесу в початковій школі та вдома, повністю відповідаючи вимогам нової

української школи. Вона спрямована на формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для успішного життя в сучасному динамічному світі. Цей підхід дозволяє кожному учневі розвивати свою індивідуальність, творчість та критичне мислення, що є запорукою успішного майбутнього.

Підсумовуючи, можна сказати, що сучасна освіта – це динамічна система, яка постійно розвивається і змінюється. Щоб відповідати вимогам часу, освіта має бути орієнтована на розвиток особистості учня, його критичного мислення та творчих здібностей. Лише в такому разі освіта зможе підготувати молодь до життя в сучасному світі.

Розділ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.1. Виявлення рівня сформованості читацької компетентності в учнів 4-х класів

Метою емпіричного дослідження було з'ясувати ефективність застосування LEGO-технологій як активного інструменту для формування читацької компетентності учнів четвертого класу. Для цього було використано такий метод дослідження як формувальний експеримент.

Дослідницька робота проводилась на базі Чернівецького ліцею №22 ім. А. Кохановського. В експерименті взяли участь учні 4-х класів віком 9-10 років. Загальна чисельність досліджуваних – 57 молодших школярів. Серед них 28 учнів експериментального класу – учні 4-Б класу; 29 учнів контрольного класу – учні 4-А класу.

Процес реалізації наукового дослідження включав у себе як теоретичне опрацювання наукової психолого-педагогічної літератури, так і проведення формувального експерименту. Можна виділити такі етапи проведення дослідження:

На *першому етапі* було проаналізовано теоретичні підходи до вивчення поняття «читацька компетентність», її особливості формування та розвитку у молодшому шкільному віці. Було розглянуто та описано особливості використання інтерактивного освітнього інструменту – LEGO-технології.

На *другому етапі* здійснювався підбір текстів для діагностики рівня розвитку читацької компетентності учнів 4-х класів. Школярам пропонувався такий вид роботи як «Робота з літературним твором».

На *третьому етапі (констатувальний)* було проведено діагностичну роботу з учнями 4-А та 4-Б класів, яка передбачала опрацювання

літературного твору та відповіді на тестові завдання, завдання із розгорнутими відповідями та завдання творчого характеру.

На *четвертому етапі (формувальний)* учні експериментального 4-Б класу були залучені до виконання системи вправ для розвитку читацької компетентності з використання LEGO-технологій.

На *п'ятому етапі (контрольний)* було здійснено повторну діагностику рівня розвитку читацької компетентності молодших школярів в експериментальній та контрольній групах.

На *шостому етапі* було здійснено аналіз отриманих емпіричних даних. На основі всього вище переліченого, було сформульовано висновки проведеного дослідження.

Для первинної діагностики рівня розвитку читацької компетентності було залучено 57 учнів 4-х класів. Їм пропонувалось самостійно опрацювати літературний твір «Калина цвіте пізно» (за Тетяною Майданович) та виконати завдання:

- визначити жанр прочитаного твору;
- визначити головного героя твору;
- знайти прислів'я, яке б передавала найточніше головну думку літературного твору;
- продовжити речення, опираючись на прочитане;
- відновити порядок розгортання подій у тексті;
- придумати власний заголовок до твору;
- висловити свою думку щодо того, чого вчить прочитаний твір;
- здійснити самооцінювання роботи та складність завдань.

Для повторної діагностики рівня сформованості читацької компетентності було використано роботу із літературним твором «Хлопчик, який хотів бути метеликом» (за Анатолієм Михайленком). Молодшим школярам пропонувалось самостійно прочитати текст та виконати до нього завдання:

- визначити жанр прочитаного твору;
- визначити головного героя твору;
- знайти прислів'я, яке б передавала найточніше головну думку літературного твору;
- продовжити речення, опираючись на прочитане;
- відновити порядок розгортання подій у тексті;
- придумати власний заголовок до твору;
- висловити свою думку щодо того, чого вчить прочитаний твір;
- здійснити самооцінювання роботи та складність завдань.

Таблиця 3.1

Результати первинної діагностики рівня розвитку читацької компетентності в експериментальному та контрольному класах

№	Рівень розвитку читацької компетентності	Експериментальний клас (28 учнів)		Контрольний клас (29 учнів)	
		кількість учнів	відсотки	кількість учнів	відсотки
1.	Високий	7	25%	11	37,9%
2.	Достатній	5	17,9%	8	27,6%
3.	Середній	10	35,7%	6	20,7%
4.	Початковий	6	21,4%	4	13,8%

За результатами первинної діагностики рівня розвитку читацької компетентності в експериментальному та контрольному класах можна зробити наступні висновки:

1. **Високий рівень:** У контрольному класі більше учнів досягли високого рівня читацької компетентності (37,9% або 11 учнів), ніж у експериментальному класі (25% або 7 учнів). Це свідчить про те, що контрольний клас має більш підготовлених учнів на початку дослідження.

2. **Достатній рівень:** Аналогічно, у контрольному класі також більший відсоток учнів з достатнім рівнем (27,6% або 8 учнів), у порівнянні з експериментальним класом (17,9% або 5 учнів).

3. **Середній рівень:** В експериментальному класі більша частина учнів має середній рівень читацької компетентності (35,7% або 10 учнів), ніж у контрольному (20,7% або 6 учнів). Це може свідчити про те, що у експериментальному класі більше учнів з потенціалом для зростання.

4. **Початковий рівень:** В експериментальному класі також більше учнів з початковим рівнем читацької компетентності (21,4% або 6 учнів), ніж у контрольному класі (13,8% або 4 учнів). Це вказує на те, що в експериментальному класі більше учнів потребують додаткової уваги та підтримки у розвитку читацьких навичок.

Загалом, результати свідчать про те, що на початку дослідження контрольний клас показав вищі результати у розвитку читацької компетентності, ніж експериментальний. Останній має більше учнів з середнім і початковим рівнем, які потребують вдосконалення та розвитку вищезазначеної компетентності.

3.2. Комплекс вправ з використанням конструктора LEGO на уроках літературного читання

З метою перевірки гіпотези дослідження було проведено формувальну частину експерименту, яка передбачала розвиток читацької компетентності в учнів експериментального класу. Формувальний експеримент було проведено протягом 2023 – 2024 н.р. на базі Чернівецького ліцею №22 ім. А. Кохановського у 4-Б класі.

Була розроблена система вправ із використанням LEGO-технологій на основі підручника «Українська мова та читання» (2 частина), авторами якого є Наталія Богданець-Білокаленко та Юлія Шумейко. Ця система вправ спрямована на розвиток читацької компетентності учнів молодших класів,

зокрема, через інтерактивні та творчі завдання, що стимулюють активне мислення та залученість. Використання LEGO-технологій дозволяє учням перетворювати абстрактні поняття у реальні моделі, що допомагає краще засвоювати матеріал, сприяє розвитку дрібної моторики, просторового мислення та командної роботи.

Вправи розроблені з урахуванням вікових особливостей дітей, що забезпечує їхню ефективність та результативність у навчальному процесі. Цей підхід дозволяє зробити уроки цікавими та інтерактивними, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню матеріалу.

Під час розробки вправ з використанням лего-технологій для нас пріоритетним було сприяння формуванню читацької компетентності. Зокрема, завдання, які передбачають відповіді на запитання за сюжетом прочитаного, спрямовані на розвиток *когнітивного компоненту* вищеназваної компетентності. *Комунікативний складник* формується протягом виконання групових вправ та розігрування сюжетів творів. Розвиток *рефлексивного та ціннісного компонентів* забезпечувався виконанням завдань, де учні оцінювали власне ставлення до прочитаного, до вчинків персонажів та обґрунтовували свої переконання. Наскрізним протягом формувальної частини експерименту було вдосконалення *діяльнісного складника*.

Нижче представлена розроблена система вправ та завдань для учнів експериментального класу.

НЕПОМІТНО ПРИЙШЛА В ГОСТІ ЗАГАДКОВА ГОСТЯ — ОСІНЬ

Вірш «Осінь» (ст. 4)

1. Вчитель пропонує дітям відповісти на запитання за допомогою конструктора лего. Так, кожній відповіді буде відповідати певна цеглинка.

Питання:

- 1) Як авторка називає осінь?
 - *Синя цеглинка – загадкова гостя;*

- Жовта цеглинка – золота чарівниця;
 - Червона цеглинка – красива дівчина.
- 2) Що любить робити осінь, на думку авторки?

- Синя цеглинка – танцювати під дощем;
- Зелена цеглинка – ходити в гості;
- *Жовта цеглинка – малювати.*

3) Які слова поетеса вживає для опису осені?

- Червона цеглинка – сумна, сіра та холодна;
- *Помаранчева цеглинка – гарна, кольорова та різнобарвна;*
- Синя цеглинка – весела та жартівлива.

2. Вчитель виразно читає учням ще раз вірш та пропонує їм піднімати цеглинку певного кольору, коли вони будуть чути відповідні слова:

- слова, які вказують на те, що осінь є живою істотою - цеглинка лего жовтого кольору
- інші слова, які також описують осінь - цеглинка лего червоного кольору.

3. Учні пропонується назвати ті слова, які римуються та дібрати до них інші рими. Після цього вчитель пропонує викласти ці слова за допомогою цеглинок лего та скласти невеликий вірш із ними.

Вірш «Осінь» (ст. 5)

1. Вчитель виводить текст вірша на дошку та звертає увагу на те, що деякі слова виділені жирним шрифтом (“грушка”, “дощ”, “корабель”, “їжак”, “яблук”). Педагог пропонує учням таке завдання: “Коли я буду зачитувати слова, що виділені жирним шрифтом, вам потрібно піднімати цеглинку лего того кольору, з яким у вас це слово асоціюється. Чи всім зрозуміле завдання?”. Після цього вчитель виразно зачитує учням вірш, роблячи паузи після прочитання виділених слів.

2. Вчитель пропонує учням визначити настрій вірша за допомогою цеглинок лего. Кожній цеглинці відповідає певний настрій:

- Чорна цеглинка – похмурий, сумний настрій;
- Жовта цеглинка – веселий, грайливий настрій;
- Синя цеглинка – спокійний настрій;
- Червона цеглинка – роздратований, злий настрій.

Оповідання «Артемкові друзі» (ст. 6)

1. Вчитель пропонує дітям відповісти на запитання за допомогою конструктора лего. Так, кожній відповіді буде відповідати певна цеглинка.

Питання:

- 1) Де відбуваються події, описані у тексті?
 - Синя цеглинка – в осінньому лісі;
 - *Жовта цеглинка – у міському парку;*
 - Червона цеглинка – біля озера.
- 2) Як звати головних героїв?
 - Блакитна цеглинка – Василь, Тетянка та Дмитро;
 - Зелена цеглинка – Василь та Марійка;
 - *Помаранчева цеглинка – Василь, Марійка та Артемко.*
- 3) Хто такий Артемко?
 - Зелена цеглинка – мурашка;
 - *Синя цеглинка – павучок;*
 - Жовта цеглинка – горобчик.
- 4) Який настрій викликає прочитане оповідання?
 - Блакитна цеглинка – сумний та похмурий настрій;
 - *Жовта цеглинка – позитивний настрій.*

2. Вчитель пропонує дітям за допомогою цеглинок лего скласти головного героя оповідання – павучка Артемка. Учні пропонується розповісти про створеного героя.

Оповідання “Верес” (ст. 9)

1. Вчитель пропонує дітям відповісти на запитання за допомогою конструктора лего. Так, кожній відповіді буде відповідати певна цеглинка.

Питання:

- 1) Де росте верес?
 - Зелена цеглинка – у хвойному лісі;
 - Жовта цеглинка – у полі.
- 2) У якому місяці верес цвіте найбільше?
 - Помаранчева цеглинка – у серпні;
 - Блакитна цеглинка – у вересні.
- 3) Якого кольору верес?
 - Червона цеглинка – червоного кольору;
 - Синя цеглинка – синього кольору;
 - Блакитна цеглинка – фіолетового кольору.

2. Вчитель пропонує учням скласти план до оповідання, правильно розміщуючи порядок подій. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Назва пункту плану та відповідна цеглинка:

- ❖ Червона цеглинка – “Як виглядають квіти вересу” (2)
- ❖ Помаранчева цеглинка – “Як добре у сосновому лісі” (4)
- ❖ Синя цеглинка – “Період цвітіння вересу” (3)
- ❖ Жовта цеглинка – “Кожна пора року особлива” (1)

Вірш “Осіння пожежа” (ст. 11)

1. Вчитель пропонує підняти учням цеглинки тих кольорів, які переважають у даному вірші.

2. Педагог пропонує учням за допомогою цеглинок лего відтворити гасіння дощем пожежі. Вони можуть створити дощ, листя та хмари, використовуючи різні кольори та форми. Кожен учень має представити свою роботу у класі.

Вірш “Осінній лист” (ст. 11)

1. Учням пропонується за допомогою цеглинок лего створити осінній листок таким, яким вони його уявляють. Після цього кожен учень повинен від імені свого листочка розповісти історію, яка описана у вірші.

2. Діти уважно слухають історії один одного та оцінюють їх за допомогою цеглинок лего, де:

- Зелена цеглинка – “Мені дуже сподобалось”
- Жовта цеглинка – “Це було цікаво, але ти можеш краще”
- Червона цеглинка – “Ти мене не зацікавив (-ла)”

Гумористичні твори

Вірш “Історія з географією” (ст. 13)

1. Вчитель пропонує учням розмістити географічні назви за допомогою цеглинок лего (зверху вниз) у тому порядку, у якому вони з’являються у вірші:

- Блакитна цеглинка – Каспійське море (3)
- Синя цеглинка – Дунай (2)
- Зелена цеглинка – Карпати (1)
- Червона цеглинка – Франція (4)

2. За допомогою відповідних цеглинок лего (див. завдання №1) учні показують на карті де знаходяться ті географічні об’єкти, які були згадані у вірші.

3. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються вірша. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Варіанти тверджень:

- 1) Головного героя твору звати Мишко (*червона цеглинка*)
- 2) Хлопчик дуже любив вивчати карту (*червона цеглинка*)
- 3) Головний герой шукав Карпати у Франції (*зелена цеглинка*)
- 4) Юрко зміг правильно показати на карті всі географічні об’єкти (*червона цеглинка*)
- 5) Карта була “німою” (*зелена цеглинка*)

6) Юрко був лінивий, тому не хотів вивчати карту (*зелена цеглинка*)

Вірш “Веремій” (ст. 14)

1. Учні мають пояснити фразеологізми за допомогою лего цеглинок. На екрані вказано відповідність цеглинок та значення фразеологізмів. Вчитель зачитує фразеологізми, а діти повинні підняти ту цеглинку, яка його пояснює.

- Червона цеглинка – лінуватися (*байдики бити*);
- Зелена цеглинка – посваритися (*розбити глека*);
- Синя цеглинка – насміхатись (*брати на кпини*);
- Блакитна цеглинка – мерзнути (*дрижаки хапати*);
- Помаранчева цеглинка – запам’ятати (*зарубати на носі*);
- Жовта цеглинка – утекти (*накивати п’ятами*).

2. Учням пропонується відтворити послідовність подій у вірші, побудувавши вежу із цеглинок лего (зверху вниз):

- Помаранчева цеглинка – “Брат не хоче спати” (4)
- Червона цеглинка – “Сварка із братом” (2)
- Синя цеглинка – “Похід у цирк” (1)
- Жовта цеглинка – “Збирання винограду” (5)
- Зелена цеглинка – “Похід до криниці” (3)

3. Учні оцінюються свій настрій після прочитання вірша за допомогою лего цеглинок:

- Блакитна цеглинка – сумний настрій;
- Помаранчева цеглинка – мрійливий настрій;
- Жовта цеглинка – веселий настрій.

Оповідання “День народження” (ст. 16)

1. Вчитель пропонує дітям відповісти на запитання за допомогою конструктора лего. Так, кожній відповіді буде відповідати певна цеглинка.

Питання:

- 1) Як звали персонажів твору?

- Жовта цеглинка – вчителька та учень Сашко;
- Блакитна цеглинка – Гена та Митько;
- *Червона цеглинка – Гена, Сашко, Митько, вчителька;*
- Помаранчева цеглинка – Сашко, Дмитро, Василько та вчителька.

2) Чи було вам смішно під час прочитання оповідання? (немає правильної відповіді)

- Помаранчева цеглинка – так, було дуже смішно;
- Зелена цеглинка – деякі моменти у творі були кумедними;
- Червона цеглинка – взагалі не було смішно.

3) Хто святкував своє день народження в оповіданні?

- Блакитна цеглинка – Митько;
- *Жовта цеглинка – Сашко;*
- Червона цеглинка – Гена;
- Зелена цеглинка – вчителька.

4) Чим іменинник пригощав однокласників?

- *Синя цеглинка – цукерками;*
- Жовта цеглинка – тортом;
- Помаранчева цеглинка – солодкою водичкою.

5) Чи зрозуміли свою провину діти?

- *Зелена цеглинка – Так*
- Червона цеглинка – Ні

2. Вчитель пропонує за допомогою лего побудувати подарунок для Сашка. Кожен учень повинен самостійно визначити, що б він хотів подарувати. Діти мають представити свої напрацювання однокласникам.

МІЙ ДІМ — ЦЕ МІЙ КРАЙ, НА ІМ'Я УКРАЇНА

Вірш “Мій дім — це мій край, на ім'я Україна” (ст. 20)

1. Учням пропонується поєднати об'єкт та його рідну домівку за допомогою лего цеглинок. На екрані вказано відповідність цеглинок та

домівок. Вчитель зачитує назви об'єктів, а діти повинні підняти ту цеглинку, яка відповідає рідній домівці.

- Помаранчева цеглинка – дупло (*білка*);
- Зелена цеглинка – мурашник (*мураха*);
- Синя цеглинка – хмара (*крапелька*);
- Блакитна цеглинка – небо (*сонечко*);

2. Вчитель пропонує учням за допомогою цеглинок лего побудувати те, що у них асоціюється із їх рідною домівкою. Кожен учень презентує свою роботу та розповідає чому саме це він вирішив створити.

Текст “Про наш прапор” (ст. 21)

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Де знаходиться найбільша кількість прапорів різних країн світу?

- Зелена цеглинка – у Канаді;
- Синя цеглинка – у Нью-Йорку;
- Помаранчева цеглинка – в Україні.

2) Чи є серед них український прапор?

- Зелена цеглинка – так;
- Червона – ні;
- Жовта – ні, але скоро з'явиться.

3) Чи розповідається у тексті як і коли з'явилися прапори?

- Зелена цеглинка – так;
- Червона цеглинка – ні.

4) Під якими прапорами запорожці захищали Україну?

- Жовта цеглинка – синьо-жовтими прапорами;
- Зелена цеглинка – прапорами із зображенням серпа місяця;
- Червона цеглинка – малиновими прапорами.

5) Чи мають кольори на прапорі символічне значення?

- Зелена цеглинка – так;
 - Червона цеглинка – ні.
- 6) Про який випадок розповідає автор?
- Помаранчева цеглинка – про мисливця;
 - Жовта цеглинка – про браконьєра;
 - Блакитна цеглинка – про козаків.

Вірш “Наш прапор” (ст. 24)

1. Вчитель пропонує продовжити рядочок з вірша за допомогою лего-цеглинок. Учні повинні створити вежу (зверху вниз), доповнюючи кожен рядок по порядку.

Ми пишемо історію ...

Зелена цеглинка - “країни”

Своєї незалежної ...

Жовта цеглинка - “Україна”

Ми — громадяни, хай іще ...
“землі”

Помаранчева цеглинка -

Держава наша — вільна ...

Синя цеглинка - “малі”

2. Учні пропонується створити прапор України за допомогою лего цеглинок. За бажанням, учні зачитують рядки з вірша, які описують кольори українського прапора.

Оповідання “Михасева зустріч із Канадою” (ст. 25)

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Варіанти тверджень:

- Головного героя твору звати Мирон (*червона цеглинка*).
- Хлопчик виїхав до Канади із батьками (*зелена цеглинка*).
- Головний герой думав, що діти на вулиці не вміють говорити (*зелена цеглинка*).
- Михась добре знає англійську мову (*червона цеглинка*).
- Хлопці на вулиці почали ображати Михася (*зелена цеглинка*).
- Хлопець із книжками допоміг Михасеві (*зелена цеглинка*).

- Михась засмутився, що зустрів хлопця, який також був українцем (*червона цеглинка*).

2. Вчитель пропонує учням визначити, які емоції відчував Михась у запропонованих ситуаціях. Кожній емоції відповідає певна цеглинка. Педагог називає ситуацію, а учні піднімають цеглинку, яка на їх думку є правильною. Учні повинні зачитати частину тексту, які описують відповідну емоцію та ситуацію.

Ситуації:

- 1) Коли хлопці почали ображати Михася та штовхати його. (*страх*)
- 2) Коли Михась зрозумів, що хлопець українець та знає українську мову. (*радість*)
- 3) Коли хлопці почали говорити до Михася незрозумілою мовою. (*розгубленість*)
- 4) Коли хлопець раптово розпочав говорити українською мовою. (*здивування*)

Відповідність цеглинок та емоцій:

- Жовта цеглинка – радість;
- Блакитна цеглинка – розгубленість;
- Помаранчева цеглинка – здивування;
- Зелена цеглинка – страх.

3. Вчитель пропонує учням скласти план до оповідання, правильно розміщуючи порядок подій. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Завдання є груповим та виконується форматі змагання. Перемогу отримає та команда, яка першою зможе збудувати правильну вежу. Назва пункту плану та відповідна цеглинка:

- Синя цеглинка – “Хлопці ображають Михася” (4)
- Блакитна цеглинка – “Новий приятель Михася - українець” (6)
- Зелена цеглинка – “Незрозуміла мова дітей” (3)
- Жовта цеглинка – “Переїзд до Канади” (1)

- Помаранчева цеглинка – “Хлопець з книгою рятує Михася” (5)
- Червона цеглинка – “Михась виходить за огорожу” (2)

Вірш “Моя пісня” (ст. 28)

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Учні повинні зачитати частину вірша, яка підтверджує правильність їх відповіді. Варіанти тверджень:

- Автор у вірші звертається до мами (*червона цеглинка*)
- Автор просить взяти із собою пісню (*зелена цеглинка*)
- Автор порівнює пісню із журбою (*червона цеглинка*)
- У вірші стверджується, що пісня може розрадити у горі (*зелена цеглинка*)

- Автор вірша “Моя пісня” - Володимир Івасюк (*зелена цеглинка*)

2. Учні пропонується створити мікрофони із лего конструктора та заспівати разом пісню “Ой, у лузі червона калина”.

Оповідання “Слава не поляже” (ст. 28)

➤ “Запорожжя”

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Яку назву мають південні українські землі над Дніпром?

- Зелена цеглинка – острови Дніпра;
- Червона цеглинка – плавні;
- *Жовта цеглинка – Запорожжя.*

2) Скільки було найбільших Дніпрових порогів?

- *Помаранчева цеглинка – дев'ять;*
- Синя цеглинка – десять;
- Зелена цеглинка – вісім.

3) Як називаються місця, які вода заливає весною під час повені, на них ростуть трава, очерет, лоза, верба й усякі кущі?

- Блакитна цеглинка – русла;
- *Червона цеглинка – плавні;*
- Жовта цеглинка – острови.

4) Про що йдеться у цих рядках: “Навесні вони зеленіли й покривалися різнобарвними квітами. Під подувом вітру трави хвилювалися, як те широке море. Пізніше серед літньої спеки вони жовкли й висихали”.

- Синя цеглинка – про ліси;
- Помаранчева цеглинка – про острови;
- *Блакитна цеглинка – про українські степи.*

➤ **“Козаки”**

2. Вчитель пропонує учням скласти речення про козаків за допомогою лего. Так, кожній цеглинці відповідає певне слово (зображено на презентації). Цеглинки хаотично розміщені на слайді.

- Слайд 1:
 - жовта цеглинка – “вільні”; (4)
 - синя цеглинка – “це”; (3)
 - помаранчева цеглинка – “козаки”; (1)
 - зелена цеглинка – “знак тире”; (2)
 - червона цеглинка – “люди” (5)
- Слайд 2:
 - блакитна цеглинка – “рідну”; (3)
 - жовта цеглинка – “козаки”; (1)
 - зелена цеглинка – “обороняли”; (2)
 - помаранчева цеглинка – “землю” (4)
- Слайд 3:
 - синя цеглинка – “були”; (2)
 - червона цеглинка – “воїнами”; (4)

- зелена цеглинка – “відважними”; (3)

- блакитна цеглинка – “козаки” (1)

➤ “Запорозька Січ”

3. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються оповідання. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді.

Варіанти тверджень:

- На Запорозьку Січ ішли люди, які не боялися небезпек (*зелена*)
- Дмитро Вишневецький був новачком у козацькій справі (*червона*)
- Дмитро Вишневецький вважав: щоб перемогти орду, треба багато їсти та спати (*червона*)

• Мала Хортиця - це невеликий острівце на Дніпрі, високий, скелястий, міцний для оборони. (*зелена*)

- Козаки облаштовували фортецю для кращої оборони (*зелена*)
- Запорозька Січ була створена у 1600 році (*червона*)
- Запорозька Січ стала головною козацькою оселею (*зелена*)

Вірш “Так любимо Україну!” (ст. 32)

1. Вчитель пропонує учням поєднати слова із їх характеристикою у вірші, використовуючи цеглинки лего. Учитель зачитує іменник, а на дошці зображена відповідність цеглинок лего та прикметників:

- Жовта цеглинка – крилаті; (*пісні*)
- Червона цеглинка – широкий; (*шлях*)
- Синя цеглинка – ласкаві; (*очі*)
- Зелена цеглинка – прибережна; (*стежина*)
- Помаранчева цеглинка – рідні; (*долоні*)
- Блакитна цеглинка – вірні; (*друзі*)

2. Вчитель пропонує продовжити рядочок з вірша за допомогою лего-цеглинок. Учні повинні створити вежу (зверху вниз), доповнюючи кожен рядок по порядку.

І тому, як рідну ...,	Синя цеглинка – “крилаті”
дорогу твою, ...,	Жовта цеглинка – “матір”
як весну, пісні ..., —	Помаранчева цеглинка –
“Україну”	
так любімо ...	Зелена цеглинка – “єдину”

Вірш «Мова кожного народу...» (ст. 33)

1. У вірші автор використовує чимало слів для характеристики мови. Кожен учень повинен порахувати скільки прикметників у вірші описують мову і за допомогою лего цеглинок викласти дану цифру на парті. Після цього учні озвучують всі прикметники.

→ *Відповідь: 9 (неповторна, своя, природна, солов'їну, барвінкову, колосисту, українську, рідну, єдина)*

2. Вчитель обирає три різних кольори цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на три - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі лего цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають лего. Таким чином клас ділиться на три групи. Кожній групі пропонується дібрати із додаткових джерел три прислів'я про мову (джерело учні обирають самостійно).

Після завершення пошукової роботи пропонується влаштувати в класі конкурс знавців українських прислів'їв, де учні будуть ділитись тим, що відшукали та пояснювати як вони розуміють кожне прислів'я.

Голосування за найкращі підібрані прислів'я можна провести також за допомогою цеглинок лего. Так, після презентації кожної групи, інші учні, яким сподобалось, мають підняти вгору лего цеглинку кольору тієї команди, яка виступала. Виграє та команда, яка отримає більшу кількість голосів.

Повість “Ангел Золоте Волосся” (ст. 34)

➤ Розділ 2. Несподіваний гість

1. Вчитель зачитує учням по два твердження (одне – правдиве, друге – хибне), які стосуються прочитаного розділу повісті. Кожному твердженню відповідає певний колір цеглинка. Учні повинні знайти правильне твердження та підняти вгору цеглинку відповідного кольору. Відповідність тверджень і кольорів зображено на слайді презентації:

1) Слайд 1

- *Блакитна цеглинка – “Головні персонажі твору - Галинка та Ангел Золоте Волосся”*

- *Помаранчева цеглинка – “До дівчинки у гості завітав Степанчик”*

2) Слайд 2

- *Жовта цеглинка – “Гість сидів на підвіконні”*

- *Червона цеглинка – “Гість, який прийшов до Галинки був сердитим”*

3) Слайд 3

- *Синя цеглинка – “Галинка спершу вагалась про що запитати Ангела”*

- *Помаранчева цеглинка – “Галинка одразу поставила Ангелу багато запитань”*

4) Слайд 4

- *Жовта цеглинка – “Ангел, який завітав до Галинки, був ангелом-охоронцем”*

- *Зелена цеглинка – “Дівчинку здивувало, що Ангел приятелював із людиною”*

5) Слайд 5

- *Червона цеглинка – “Галинці хотілось дива”*

- *Синя цеглинка – “Дівчинка попросила в Ангела, щоб Степанчик одужав”*

➤ Розділ 3. Хлопчина з минулого

1. Вчитель пропонує учням розмістити цитати із прочитаного розділу у тому порядку, в якому вони зустрічаються в тексті. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Цитата та відповідна цеглинка:

- Синя цеглинка – “— Ти бачиш далеке минуле, — мовив Ангел Золоте Волосся, відповідаючи на її думки” (3)
- Червона цеглинка – “Молодець, Галю! Я і не підозрювала, що ти захоплюєшся історією. Мабуть, ти багато читала, дивилася фільми про Русь-Україну, тому розповідаєш яскраво, я б навіть сказала, як очевидець!” (5)
- Помаранчева цеглинка – “Вона відчула легке запаморочення — на якусь коротку мить, а проте все довкола невпізнанно змінилося.” (1)
- Зелена цеглинка – “— Зараз подивимося, хто в нас відповідатиме. Так...Супрун Галина!” (4)
- Блакитна цеглинка – “Від згадки про шкільний успіх Галя нишком усміхнулася, і на душі їй потепліло” (6)
- Жовта цеглинка – “— Ти для них невидима, — зауважив ангел. — Тому, будь ласка, поведься обережно” (2)

НЕМАЄ МУДРІШИХ, НІЖ НАРОД, УЧИТЕЛІВ

Прислів'я та приказки (ст. 44)

1. Вчитель обирає три різних кольори цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на три - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі лего цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають лего. Таким чином клас ділиться на три групи. Кожній групі пропонується пояснити 4 прислів'я, які запропоновані у книжці. Перше прислів'я пояснює вчитель для прикладу.

2. Вчитель підбирає 6 прислів'їв про дружбу та добро. Педагог презентує на екран ці прислів'я, але у кожному з них відсутнє одне слово, яке позначене цеглинкою лего. Учні заповнити пропуски, побудувавши вежу із

цеглинок (перше прислів'я - верхня цеглинка; шосте прислів'я - нижня цеглинка).

Прислів'я:

- Дерево міцне ... , людина – друзями. *(блакитна цеглинка)*
- Живи так, щоб тобі було ... , а другим ще краще. *(синя цеглинка)*
- Справжній ... пізнається в біді. *(жовта цеглинка)*
- Перший крок до добра - не роби *(червона цеглинка)*
- Справжнього друга за ... не купиш. *(зелена цеглинка)*
- Будеш робити добро - щасливим будеш. *(помаранчева цеглинка)*

Відповідність цеглинок лего та пропущених слів:

- Жовта цеглинка – “друг”.
- Червона цеглинка – “зла”.
- Синя цеглинка – “добре”.
- Помаранчева цеглинка – “щасливим”.
- Зелена цеглинка – “гроші”.
- Блакитна цеглинка – “корінням”

3. Вчитель розповідає учням про невеликі гумористичні розповіді - усмішки. Учні пропонується за допомогою цеглинок лего зобразити усмішку на парті.

4. Учні за бажанням читають вголос усмішки із життя їх однолітків. Кожну усмішку пропонується оцінити за допомогою лего цеглинок: якщо усмішка сподобалась, то учні мають підняти вгору жовту цеглинку; якщо усмішка не сподобалась - червону цеглинку.

Казки

Казка “Золота пшениця” (ст. 47)

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються прочитаної казки. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні

повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

- У чоловіка була лише одна дитина. *(червона)*
- Чоловік допоміг дівчині витягти карету. *(зелена)*
- Дівчина пообіцяла привезти чоловіку мішок золота. *(зелена)*
- Чоловіку здавалось, що день пройшов дуже швидко. *(червона)*
- Чоловік не знав, що буде робити із золотом. *(червона)*
- Сім'я розчарувалася, побачивши в мішку пшеницю. *(зелена)*
- Сім'я почала вирощувати пшеницю і стала заможною. *(зелена)*

2. Учням пропонується за допомогою цеглинок лего зобразити на парті колос пшениці.

3. Учням пропонується встановити відповідність між частинами прислів'їв. Кожній частині відповідає певна цеглинка лего, відповідність зображена на екрані. Учні повинні об'єднати по дві цеглинки, утворивши три прислів'я. Верхня цеглинка - початок прислів'я, нижня цеглинка - друга частина.

Відповідність цеглинок лего та частин прислів'їв:

- Жовта цеглинка – “...будеш кормитися”.
- Блакитна цеглинка – “Будеш трудитися...”
- Червона цеглинка – “...за тим і діло водиться”.
- Помаранчева цеглинка – “Праця чоловіка годує...”.
- Синя цеглинка – “...а лінь марнує”.
- Зелена цеглинка – “Хто рано підводиться...”.

Казка “Золота бджілка” (ст. 51)

1. Вчитель пропонує учням по черзі побудувати за допомогою лего цеглинок тварин, на яку вивірка перетворила своїх доньок: старшу *(черепаха)*; другу дочку *(павук)*; наймолодшу *(бджілка)*. За бажанням, учні можуть викласти на парті правильну відповідь цеглинками.

2. Вчитель пропонує прочитати казку в особах. Для розподілу ролей використовуються цеглинки лего. Кожній цеглинці відповідає певна роль. Вчитель перемішує у мішечку цеглинки та пропонує учням по черзі витягти цеглинку.

- Червона цеглинка – автор.
- Блакитна цеглинка – мати.
- Помаранчева цеглинка – вивірка.
- Зелена цеглинка – старша донька.
- Синя цеглинка – друга сестра.
- Жовта цеглинка – наймолодша сестра.

Легенди

Легенда “Хліб і золото” (ст. 52)

1. Учні пропонується обрати, що для них є важливішим – хліб чи золото. Якщо хліб, то вони повинні підняти вгору помаранчеву цеглинку лего, якщо золото – жовту. За бажанням, учні обґрунтовують свою думку. Після прочитання легенди опитування проводиться ще раз.

2. Учні пропонується скласти речення, побудувавши вежу із цеглинок лего (верхня цеглинка – початок речення). Кожній цеглинці відповідає певне слово:

- Зелена цеглинка – “а” (4)
- Помаранчева цеглинка – “цар” (6)
- Блакитна цеглинка – “срібло” (1)
- Жовта цеглинка – “золото” (2)
- Червона цеглинка – “болото” (3)
- Синя цеглинка – “хліб” (5)

Учні пропонується пояснити як вони розуміють дане речення. Пояснити правдивість даного твердження на прикладі прочитаної легенди.

3. Вчитель пропонує учням скласти план до легенди, правильно розміщуючи порядок подій. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Назва пункту плану та відповідна цеглинка:

- Синя цеглинка – “Як жив майстер” (2)
- Червона цеглинка – “Суперечка між майстром та королем Данилом” (3)
- Жовта цеглинка – “Король Данило та майстер” (1)
- Зелена цеглинка – “Похід короля” (4)
- Блакитна цеглинка – “Як життя навчило майстра” (5)

Легенди “Кривий Ріг” та “Львів” (ст. 54)

1. Вчитель влаштовує голосування щодо того, яка легенда сподобалась дітям більше. Якщо легенда “Кривий Ріг”, то учні піднімають вгору блакитну цеглинку, якщо легенда “Львів” – помаранчеву. Учні повинні пояснити свій вибір.

2. Вчитель пропонує учням використати додаткові джерела інформації та знайти герб Львова, Кривого Рога, Чернівців. Після пошукової роботи учням пропонується підняти вгору цеглинки того кольору, у який розфарбований кожен герб.

Міфи

1. Учні пропонується встановити відповідність між прадавніми богами та їх чарівними здібностями, використовуючи цеглинки лего. Кожній цеглинці відповідає певний бог. Вчитель зачитує учням опис магічних здібностей бога, а їм потрібно визначити про кого йде мова, піднявши вгору відповідну цеглинку.

- Червона цеглинка – Лада.
- Синя цеглинка – Перун.
- Жовта цеглинка – Дажбог.
- Зелена цеглинка – Стрибог.
- Помаранчева цеглинка – Білобог.

- Блакитна цеглинка – Сварог.

Міф “Перун” (ст. 57)

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) До якої міфології належить бог Перун?

- Синя цеглинка – давньогрецької;
- Помаранчева цеглинка – української;
- Зелена цеглинка – слов'янської.

2) Скільки богів згадано у творі? Назви їх.

- Блакитна цеглинка – 6;
- Жовта цеглинка – 5;
- Помаранчева цеглинка – 7.

3) Між якими богами ішла люта війна?

- Жовта цеглинка – між Соколом та Білобогом;
- Зелена цеглинка – між Білобогом і Чорнобогом;
- Блакитна цеглинка – між Божичем і Чорнобогом.

4) Хто щороку рятує Коляду від Мари?

- Помаранчева цеглинка – Коза;
- Блакитна цеглинка – Молоде Сонце;
- Червона цеглинка – Божич.

Міф “Подвиг Прометея” (ст. 59)

1. Вчитель запитує в учнів про який подвиг розповідається в міфі. Після відповіді на запитання, учням пропонується створити із лего цеглинок образ, що символізує подвиг Прометея.

2. Гра “Продовж речення”. Вчитель пропонує учням продовжити речення, які стосуються прочитаного міфу. Кожній лего цеглинці відповідає певне слово. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок, де верхня цеглинка – перше речення, а нижня цеглинка – останнє.

Варіанти речень:

- 1) Боги жили на священній горі, яка називалась... *(зелена цеглинка)*
- 2) Зевс є головним із богів-олімпійців, він бог.. *(помаранчева)*
- 3) Зевс розсердився на людей і відібрав у них...*(червона цеглинка)*
- 4) Вогонь повернув людям мужній герой на ім'я ... *(синя цеглинка)*
- 5) Зевс розгнівався на Прометея на наказав прикувати його до ...
(блакитна цеглинка)
- 6) Визволив Прометея інший герой і сміливець — могутній...
(жовта цеглинка)

Відповідність лего цеглинок і слів:

- Червона цеглинка – вогонь.
- Жовта цеглинка – Геракл.
- Помаранчева цеглинка – грому і блискавок.
- Синя цеглинка – Прометей.
- Зелена цеглинка – Олімп.
- Блакитна цеглинка – скелі.

Притча**Притча “Премудра притча” (ст. 60)**

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються прочитаної притчі. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

- Ніхто не прийшов послухати казання-навчання Соломона
(червона цеглинка)
- Соломон порадив людям спершу вузлики зав'язати, якщо вони хочуть щось шити. *(зелена цеглинка)*
- Люди цінували думку Соломона й хотіли чути все, про що він буде розповідати *(зелена цеглинка)*

- Притча - це переказ про створення світу й людини. (*червона цеглинка*)
- Соломон — цар Ізраїльсько-іудейського царства, який славився надзвичайною мудрістю (*зелена цеглинка*)
- Автором переказу притчі є народ (*червона цеглинка*)
- Соломон порадив людям частіше шити (*червона цеглинка*)
- Цар Соломон закликав людей обдумано і добре підготуватись, перш ніж розпочати справу (*зелена цеглинка*)

Притча “Яблуня” (ст. 61)

1. Учням пропонується визначити мораль притчі за допомогою лего цеглинок. Вчитель презентує на екрані слова, які написані на різних цегликах лего. Учні повинні скласти речення та пояснити як вони його розуміють.

- Жовта цеглинка – “їх” (5)
- Червона цеглинка – ”вдячні” (2)
- Блакитна цеглинка – “іншим” (3)
- Зелена цеглинка – “будьте” (1)
- Синя цеглинка – “працю” (6)
- Помаранчева цеглинка – “за” (4)

Українські народні пісні

Пісня “Вийшли в поле косарі” (ст. 63)

1. Учням пропонується створити мікрофони із лего конструктора та заспівати разом пісню “Вийшли в поле косарі”.

Пісня “Ой зелене жито, зелене” (ст. 64)

1. Гра “Плутанка”. Вчитель презентує на дошці декілька рядків із вірша. У кожному рядку є виділене слово, яке насправді немає у поезії. Його необхідно замінити відповідною цеглинкою з довідки. Учням пропонується створити вежу.

Рядки із вірша:

2. Зелене жито женці **рвуть**,

3. Хороші **люди** в хату йдуть.
4. Зеленеє жито за **млином**,
5. Хороші гості за **Дністром**.
6. Зеленеє жито ще й **Олесь**, —
7. Тут зібрався **хліб** наш увесь.

- Синя цеглинка — “селом” (3)
- Блакитна цеглинка — “столом” (4)
- Зелена цеглинка — “гості” (2)
- Жовта цеглинка — “жнуть” (1)
- Помаранчева цеглинка — “рід” (6)
- Червона цеглинка — “овес” (5)

ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ

Казка “Дубок” (ст. 66)

Вчитель пропонує учням розмістити цитати із прочитаного розділу у тому порядку, в якому вони зустрічаються в тексті. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Цитата та відповідна цеглинка:

- Синя цеглинка — “І вже більше нічого він не чув, не бачив ні сонця, ні неба... Але дивно, йому раптом тут, у земляному гнізді, стало добре й не страшно” (5)
- Червона цеглинка — “Чому я на батька не схожий? Мене білка може схопити, і лісова миша згризти. Заховаюся подалі!” (2)
- Зелена цеглинка — “Та його дубок був вищим за нього. Хлопець дуже любив його.”
- Помаранчева цеглинка — “— Правда, я багато зібрав? Я сам навесні їх посаджу” (4)
- Блакитна цеглинка — “Дуб був гіллястий, міцний, поважний, з товстелезним стовбуром. І, звичайно, він був найголовніший тут, у лісі” (1)

- Жовта цеглинка – “Він тримав кошик і кинув туди жолудь. А там було ще багато таких самісіньких жолудів” (3)

Віршована казка “Подорож у країну Навпаки” (ст. 72)

Вчитель пропонує учням відповісти на питання, які стосуються прочитаної казки. Кожному учню вчитель роздає квіточку із 6-ма пелюстками. На кожній пелюстці написані відповіді на питання. На екрані вчитель презентує цеглинки лего, на яких написані запитання до казки. Учнім потрібно знайти відповідь на пелюстках та розфарбувати відповідним кольором.

Відповідність цеглинки лего та запитання:

- Помаранчева цеглинка – “Хто автор віршованої казки “Подорож у країну Навпаки?”
- Червона цеглинка – “Хто герої цієї казки?”
- Синя цеглинка – “Хто вирішив допомогти хлопцям?”
- Зелена цеглинка – “У яку країну потрапили хлопці?”
- Блакитна цеглинка – “Як закінчились пригоди дітей?”
- Жовта цеглинка – “До кого потрапили діти?”

Відповіді на пелюстках:

- Малий бородань (*синій колір*)
- Поверненням додому (*блакитний колір*)
- Василь Симоненко (*помаранчевий колір*)
- До Невмиваки (*жовтий колір*)
- Лесик, Толя й два Володі (*червоний колір*)
- Країну “Навпаки” (*зелений колір*)

Казка “Царство Яблукарство” (ст. 77)

Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

- 1) Хто автор твору?

- Синя цеглинка – Василь Симоненко;
 - *Помаранчева цеглинка – Сашко Дерманський;*
 - Зелена цеглинка – Іван Франко.
- 2) Як звали головного героя твору?
- *Жовта цеглинка – Натан;*
 - Червона цеглинка – Микола;
 - Зелена цеглинка – Степан.
- 3) З ким був хлопчик на базарі?
- *Блакитна цеглинка – з бабусею;*
 - Помаранчева цеглинка – із дядьком;
 - Жовта цеглинка – з мамою.
- 4) Чим торгувала бабуся на базарі?
- Зелена цеглинка – яблуками та грушами;
 - Синя цеглинка – картоплею та яблуками.
 - *Червона цеглинка – огірками, картоплею, яблуками.*
- 5) Скільки грошей хотів назбирати хлопчик?
- *Жовта цеглинка – 140 гривень;*
 - Блакитна цеглинка – 100 гривень;
 - Червона цеглинка – 40 гривень.
- 6) Для чого були потрібні гроші Натанові?
- Зелена цеглинка – поїхати відпочивати;
 - *Помаранчева цеглинка – купити телефон;*
 - Жовта цеглинка – купити велосипед.
- 7) Куди побіг Натан наздоганяти покупця?
- Зелена цеглинка – у парк;
 - Червона цеглинка – у продуктовий магазин;
 - *Синя цеглинка – у метро.*
- 8) У вигляді якого фрукта був вагон?

- Червона цеглинка – кавуна;
- Помаранчева цеглинка – апельсина;
- Зелена цеглинка – яблука.

9) Як називалась наступна станція?

- Синя цеглинка – «Царство Черв'якарство»;
- Жовта цеглинка – «Царство Яблукарство»;
- Помаранчева цеглинка – «Царство телефонів»

10) Чи купив хлопчик телефон?

- Зелена цеглинка – так;
- Червона цеглинка – ні.

Казка “Чарівні цукерки” (ст. 83)

1. Вчитель пропонує встановити відповідність між цукеркою та її чарівним впливом на людину. Кожному виду цукерки відповідає певна цеглинка лего. Педагог зачитує особливості магічного впливу цукерки, а учні повинні підняти вгору відповідну цеглинку.

- Червона цеглинка – рожева цукерка (*вміння гарно співати*)
- Помаранчева цеглинка – біла цукерка (*вміння декламувати вірші*)
- Жовта цеглинка – лимонно-жовта цукерка (*вміння боксувати ногами*)
- Синя цеглинка – шоколадна цукерка (*вміння грати на піаніно*)
- Блакитна цеглинка – бузкова цукерка (*вміння граційно танцювати*)

2. Вчитель запитує учнів, яку цукерку вони хотіли б отримати. Діти піднімають вгору цеглинку, яка відповідає їх вибору (відповідність лего цеглинок і цукерки у завданні №1).

3. Вчитель пропонує встановити відповідність між цукеркою та персонажем твору, який її з'їв. Відповідність лего цеглинок і цукерки у завданні №1. Педагог зачитує героя казки, а учні відповідають за допомогою цеглинок.

Герої казки та відповіді: Бессі (*синя цеглинка*); пан Боствік (*червона цеглинка*); професор (*жовта цеглинка*); сенатор (*блакитна цеглинка*); пані Боствік (*помаранчева цеглинка*).

СНІЖНИЙ ВІНОЧОК СПЛІТАЄ ЗИМА

Вірш “Сонце взимку” (ст. 91)

1. Гра “Плутанка”. Вчитель презентує на дошці декілька рядків із вірша. У кожному рядку є виділене слово, яке насправді немає у поезії. Його необхідно замінити відповідною цеглинкою з довідки. Учням пропонується створити

вежу.

Рядки із вірша:

- 1) Сонце в лютому **дрімає**,
- 2) Промінцем **красивим** в'ється,
- 3) Сніг з бурульками **впаде**,
- 4) На плечі **козу** везе.

Довідка:

- Жовта цеглинка – “гризе” (3)
- Блакитна цеглинка – “сміється” (1)
- Зелена цеглинка – “весну” (2)
- Помаранчева цеглинка – “батьорим” (4)

2. Вчитель запитує учнів про їх улюблений зимовий місяць. Якщо учням подобається грудень, то вони піднімають вгору блакитну цеглинку леґо; якщо січень, то синю цеглинку; якщо лютий - червону цеглинку.

Після цього учням пропонується побудувати за допомогою леґо цеглинок образ, який асоціюється у них із обраним місяцем. Завершивши, учням пропонується представити свої напрацювання та пояснити вибір образу.

Вірш “Ох, яка ж краса!” (ст. 93)

Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються вірша. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Варіанти тверджень:

- У поезії описується така пора року, як грудень (*червона цеглинка*)
- Події у вірші відбуваються у зимовому саду (*зелена цеглинка*)
- У вірші згадується таке природне явище як град (*червона цеглинка*)
- У вірші іній проти сонця синього кольору (*зелена цеглинка*)

Вірш “Зимова радість” (ст. 94)

Гра “Люблю/не люблю”. Вчитель зачитує учням твердження, які стосуються їх вподобань щодо сніжної погоди та зимових розваг. Якщо учні

погоджуються із твердженням, вони повинні підняти блакитну цеглинку, якщо ні - помаранчеву.

Варіанти тверджень:

- Я люблю сніжну погоду.
- Мені подобається грати у сніжки із моїми друзями.
- Я часто катаюсь взимку на санчатах.
- Я вмію кататись на лижах.
- Мені подобається з'їжджати із гірки на санчатах.
- Я добре вмію кататись на ковзанах.
- Я виготовляв (-ла) годівничку, щоб годувати пташок.
- Я робив (-ла) "ангела" на снігу.
- Я люблю ліпити сніговика.
- Мені радісно, коли на вулиці іде сніг.

Казка "Капці для святого Миколая" (ст. 94)

Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

- 1) Коли відбуваються події, описані в тексті?
 - Жовта цеглинка – влітку
 - Помаранчева цеглинка – восени
 - Синя цеглинка – взимку
 - Зелена цеглинка – навесні
- 2) Хто є головними героями твору?
 - Помаранчева цеглинка – святий Миколай та янгол-учень;
 - Синя цеглинка – діти, святий Миколай;
 - Зелена цеглинка – янголи та святий Миколай.
- 3) Що янголи клали до мішків святого Миколая?
 - Зелена цеглинка – цукерки, яблука, різки та іграшки;
 - Помаранчева цеглинка – фрукти та солодощі;

- *Жовта цеглинка – яблука, горіхи, медяники, тістечка та різки.*

4) Чому маленький янгол не брав участі в підготовці?

- Синя цеглинка – бо святий Миколай заборонив йому;
- Червона цеглинка – бо він був лінивим;
- Зелена цеглинка – бо він був ще малим і неосвіченим.

5) Який подарунок приготував святому Миколаю янгол - учень?

- Помаранчева цеглинка – теплу ковдру;
- Жовта цеглинка – в'язані рукавички;
- Блакитна цеглинка – м'якенькі капці.

6) Як святий Миколай віддячив маленькому янголові?

- Червона цеглинка – подарував крила;
- Зелена цеглинка – похвалив;
- Синя цеглинка – подарував солодощі.

Вірш “Сніжний віночок” (ст. 99)

Вчитель пропонує учням уявити як виглядає сніжний віночок та побудувати його із цеглинок лего. Попередньо необхідно обговорити із учнями вірш та відповісти на запитання, які розміщені у підручнику.

Казка “Особлива Сніжинка” (ст. 100)

Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинки трьома кольорами: помаранчевим, синім, жовтим. Це будуть літературні скарбнички. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію про прочитану казку:

- Помаранчева цеглинка – записати головну думку казки.
- Синя цеглинка – записати чим сподобалась чи не сподобалась їм сніжинка.
- Жовта цеглинка – записати у чому полягає їх неповторність.

Вірш «Мамо, іде вже зима...» (ст. 103)

Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються прочитаного вірша. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору

зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

- Розмова у вірші відбувається між матір'ю та сином. *(зелена цеглинка)*
- Сину було цікаво дізнатись чи кожна пташка летить у вирій взимку. *(зелена цеглинка)*
- Мати пояснила сину, що всі пташки відлітають у вирій. *(червона цеглинка)*
- Мати розповіла сину про пташку, яка не відлітає у вирій і не боїться морозу *(зелена цеглинка)*
- Пташкам взимку легше знайти їжу *(червона цеглинка)*
- Потрібно підгодовувати птахів взимку, щоб вони не померли *(зелена цеглинка)*

Вірш “Шишкар” (ст. 105)

Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинки трьома кольорами: червоним, жовтим та зеленим. Це будуть літературні скарбнички. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію про прочитану казку:

- Червона цеглинка – записати інформацію про шишкарів, яка була для них новою.
- Жовта цеглинка – записати опис зображеного на світлинці шишкаря.
- Зелена цеглинка – записати із тексту спільнокореневі слова та позначити їх корінь.

Скоромовка «На шипшині шпак співав...» (ст. 106)

Вчитель обирає два різних кольори цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на два - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі леги цеглинок вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають леги.

Таким чином клас ділиться на дві групи. Кожній групі пропонуються завдання:

➤ Група “Блакитних цеглинок” – “Вам потрібно знайти у додаткових джерелах інформацію про шишкарів та скласти два правдивих і два хибних твердження про них”

➤ Група “Помаранчевих цеглинок” – “Вам потрібно знайти у додаткових джерелах інформацію про шпаків та скласти два правдивих і два хибних твердження про них”

Після завершення пошукової роботи пропонується влаштувати в класі гру “Так чи ні”. З кожної групи по черзі зачитуються твердження, протилежній групі необхідно визначити де правдиве речення, а де хибне. Відповідати пропонується за допомогою цеглинок лего, якщо речення правдиве, то учні піднімають вгору зелені цеглини, якщо хибне - червоні.

Вірш “Перше січня” (ст. 107)

Вчитель пропонує учням закритими очима послухати вірш та детально уявити події, які там відбуваються. Дітям пропонується намалювати те, що вони уявили, обводячи цеглинки лего на аркуші паперу, використовуючи олівці та фломастери при домалюванні до цеглинок різних деталей.

“Колядки. Щедрівки” (ст. 108), “На ганку” (ст. 108) та «Щедрівочка щедрувала...» (ст. 108)

Учням пропонується створити мікрофони із лего конструктора. Вчитель обирає три різних кольори цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на три - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі лего цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають лего. Таким чином клас ділиться на три групи. Кожна група повинна заспівати певну колядку чи щедрівку, яка запропонована у підручнику. Попередньо учні слухають кожен музичний твір та отримують час на підготовку до виступу.

Казковий різдвяний детектив “Дивні химерики, або Таємниця старовинної скриньки” (ст. 109)

Вчитель пропонує учням розмістити цитати із прочитаного тексту у тому порядку, в якому вони зустрічаються в тексті. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Цитата та відповідна цеглинка:

- Жовта цеглинка – “Ляля витьохкувала колядку біля порогу хати Колодіїв.” (1);
- Зелена цеглинка – “Діти зраділи й побігли до своєї кімнати, аби роздивитися, хто й що отримав на Різдво.” (3);
- Червона цеглинка – “...ми розробимо план заздалегідь, а коли матимемо все готове, підемо до клубу, до діда Маркіяна й кудись там ще... і все дізнаємося про вертеп, про ляльки й оті...” (5);
- Блакитна цеглинка – “Кожний з учасників команди дав присягу про нерозголошення таємниці, і тепер команда розвідників складалася із чотирьох сміливих, дотепних і кмітливих учасників” (6);
- Помаранчева цеглинка – “У вітальні на всіх уже чекав святково накритий стіл. Чого там тільки не було: і варенички з різноманітними начинками, і пиріжки, і пампушки, і риба, і юшка, й узвар.” (2);
- Синя цеглинка – “Тоді Ляля переказала все, що почула вчора про вертеп, про чарівні ляльки, котрі там виступали, і про химерики...” (4);

Казка про Стрітіння (ст. 118)

Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинки такими кольорами: помаранчевим, жовтим, синім та зеленим. Це будуть літературні скарбнички. Можна намалювати декілька кожного кольору. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію про прочитану казку:

- Помаранчева цеглинка – написати SMS-повідомлення одній із героїнь твору.

- Жовта цеглинка – відповісти на такі запитання: “Чи очікуєте ви прихід весни? Що вам найбільше подобається навесні?”.
- Синя цеглинка – описати якою уявили Зиму (з використанням цитат).
- Зелена цеглинка – описати якою уявили Весну (з використанням цитат).

ВЕСНА — ЧАРІВНИЦЯ, НЕНАЧЕ ЦАРИЦЯ

Весняний віршик (ст. 125)

1. Вчитель обирає шість різних кольорів цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на шість - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі лего цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають лего. Таким чином клас ділиться на шість груп. Кожній групі пропонуються обрати по одній різній рослині, яка належить до першоцвітів (наприклад, конвалія, пролісок Кримський, крокус, сон-трава, підсніжник, дикий тюльпан), та підготувати коротку презентацію про неї.

Діти уважно слухають презентації один одного та оцінюють їх за допомогою цеглинок лего, де:

- Зелена цеглинка – “Мені дуже сподобалось”
- Жовта цеглинка – “Це було цікаво, але ти можеш краще”
- Червона цеглинка – “Ти мене не зацікавив (-ла)”

2. Вчитель дає завдання порахувати скільки всього речень у вірші і підняти вгору відповідну кількість лего-цеглинок. Учні разом пригадують, які існують типи речень за метою висловлювання. Після цього вчитель виразно зачитує ще раз вірш, школярі уважно слухають і визначають тип прочитаного речення. Якщо речення спонукальне, то необхідно підняти вгору червону цеглинку; якщо розповідне - блакитну цеглинку; якщо питальне - жовту цеглинку.

Вийшла річка з берегів (ст. 126)

Учням пропонується встановити відповідність між словом, яке зустрічається у вірші, та його лексичним значенням. Вчитель показує на екрані відповідність слова певній цеглинці, а вголос зачитує тлумачення слів. Учням необхідно уважно слухати і після кожного визначення відповідати цеглинкою лево.

- Синя цеглинка – “левада” (Значення: “присадибна ділянка землі з сінокосом, городом та плодовим садом”)
- Помаранчева цеглинка – “скирта” (Значення: “великий стіг сіна, соломи або необмолочених снопів хліба, щільно укладених певним способом для зберігання просто неба”)
- Жовта цеглинка – “комиш” (Значення: “висока водяна або болотяна багаторічна рослина”)
- Зелена цеглинка – “пасовище” (Значення: “ділянка землі з трав’янистою рослинністю, де пасеться худоба, птиця.”)

І барвінком, і рутою (ст. 127)

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються прочитаного вірша. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

- Події, описані у поезії, відбуваються влітку (*червона цеглинка*)
- Автор у вірші використовує порівняння (*зелена цеглинка*)
- Весна прикрашає землю листям (*червона цеглинка*)
- У вірші згадуються такі дві квітки як барвінок, рута, ряст (*зелена цеглинка*)
- Автором вірша є Тарас Шевченко (*зелена цеглинка*)
- Шевченко порівнює сонечко і землю із братом та сестрою (*червона цеглинка*)

2. Учням пропонується ще раз уважно прочитати вірш та спробувати уявити картину природи, яку описує автор. Використовуючи лего-цеглинок учні повинні побудувати те, що вони уявили.

«...Світає, край неба палає...» (ст. 128)

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Про яку частину доби йде мова у вірші?

- Помаранчева цеглинка – про вечір;
- *Жовта цеглинка – про ранок;*
- Блакитна цеглинка – про день.

2) Хто є автором прочитаного вірша?

- Блакитна цеглинка – Леся Українка;
- Зелена цеглинка – Ліна Костенко;
- *Помаранчева цеглинка – Тарас Шевченко.*

3) Хто зустрічав сонце в темній гаї?

- *Червона цеглинка – соловейко;*
- Синя цеглинка – вітер;
- Блакитна цеглинка – тополі.

4) Продовжіть речення: “Тополі стоять собі, мов...”

- Зелена цеглинка – солдати;
- Синя цеглинка – охоронці;
- *Помаранчева цеглинка – сторожа.*

5) Яка головна ідея твору?

- Синя цеглинка – опис природи;
- *Зелена цеглинка – захоплення красою української природи ;*
- Жовта цеглинка – розповідь про український світанок.

2. Вчитель пропонує учням відновити вірш, у якому пропущені слова, за допомогою цеглинок лего.

Тихесенько _____ віє,
“ставами”;

Червона цеглинка –

_____, лани мріють,
Між ярами над _____
_____ зеленіють.

Синя цеглинка – “вітер”;

Жовта цеглинка – “верби”;

Зелена цеглинка – “стеги”.

Оповідання “Дитинство Катерини Білокур” (ст. 129)

1. Вчитель пропонує учням скласти план до оповідання, правильно розміщуючи порядок подій. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок лего (зверху вниз). Назва пункту плану та відповідна цеглинка:

- Червона цеглинка – “Заборона на малювання” (2)
- Помаранчева цеглинка – “Дивовижна краса садка” (3)
- Синя цеглинка – “Портрет Півонії” (5)
- Жовта цеглинка – “Що потрібно для малювання” (1)
- Блакитна цеглинка – “Розмова квітів та Будяка” (4)
- Зелена цеглинка – “Все ще попереду” (6)

2. Учні пропонується знайти відповідність між питанням та відповіддю до нього, об’єднавши дві цеглинки між собою. Зверху – цеглинка-питання, знизу – цеглинка - відповідь.

Відповідність цеглинка та питання:

- Зелена цеглинка – “Що вирішила зробити головна героїня оповідання, щоб зберегти красу квітів?”
- Жовта цеглинка – “Що використала дівчинка для створення свого малюнку?”
- Помаранчева цеглинка – “Як відреагувала Катрусіна мати, коли побачила рушник із півонією?”

Відповідність цеглинок та відповідей:

- Блакитна цеглинка – “Дівчинка використала рушник та буяковий квас”

- Синя цеглинка – “Вона насварила Катрусю та змусила випрати рушник”
- Червона цеглинка – “Дівчинка вирішила намалювати квіти”

ДИВИСЬ, НЕ ЗАБУДЬ, ЛЮДИНОЮ БУДЬ

Байка “Осел і Соловей” (ст. 136)

1. Гра “Правда чи брехня”. Вчитель зачитує твердження, які стосуються прочитаної байки. Якщо твердження правильне, то учні піднімають вгору зелену цеглинку, якщо хибне - червону. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Варіанти тверджень:

- Байка – невеликий віршований твір про життя тварин (*червона*).
- Байки змушують задуматися над вчинками, поведінкою та ставленням до інших (*зелена*).
- Найважливішою ознакою байки є наявність морального повчання (*зелена*).
- Першим відомим байкарем був Леонід Глібов (*червона*).
- Автором байки “Осел і Соловей” є Езоп (*червона*).
- Події, описані у тексті, відбуваються у вишневому садочку (*зелена*).
- Головними героями байки є Осел, Горобець та Горобець (*червона*).
- Осел попросив Солов’я заспівати як півень (*червона*).
- Осел не розуміється на співі (*зелена*).
- Ослу не сподобався спів Солов’я (*зелена*).

2. Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинки трьома кольорами: блакитним, помаранчевим та зеленим. Це будуть літературні скарбнички. Можна намалювати декілька кожного кольору. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію про прочитану байку:

- Блакитна скарбничка – записати мораль байки “Осел і Соловей”.
- Помаранчева скарбничка – записати синоніми до слова Осел, які використано у творі.

- Зелена скарбничка – записати значення виділених слів.

Байка “Сонце та Хмари” (ст. 139)

1. Вчитель пропонує учням відповісти на питання, які стосуються прочитаної байки. Кожному учню вчитель роздає квіточку із 6-ма пелюстками. На кожній пелюстці написані відповіді на питання. На екрані вчитель презентує цеглинки лего, на яких написані запитання до байки. Учні потрібно знайти відповідь на пелюстках та розфарбувати відповідним кольором.

Відповідність цеглинки лего та запитання:

- Помаранчева цеглинка – “Якими словами автор називає навколишній світ у байці?”
- Жовта цеглинка – “Із чим порівнює автор навколишній світ?”
- Зелена цеглинка – “Хто є головними героями байки?”
- Червона цеглинка – “Що означає слово “бованіє” ?”
- Синя цеглинка – “Чому хмара надулася?”
- Блакитна цеглинка – “Що зробило Сонце з Хмарами?”

Відповіді на пелюстках:

- Сонце та Хмари (*зелений колір*)
- Їй надоїло Сонце (*синій колір*)
- Божий мир (*помаранчевий колір*)
- Позолотило (*блакитний колір*)
- Видніється (*червоний колір*)
- Із маківкою (*жовтий колір*)

2. Вчитель пропонує учням зобразити головних героїв казки за допомогою цеглинок лего.

Байка “Маленький вітрячок” (ст. 141)

1. Вчитель пропонує учням знайти у тексті мораль байки та прочитати її. На екрані презентуються рядки байки, що містять повчання. Порядок рядків змінено. Учні пропонується відновити правильну послідовність, побудувавши вежу із цеглинок лего (де верхня цеглинка – це перший рядок). Кожній цеглинці лего відповідає певний рядок із байки:

- Жовта цеглинка – “Хоч тихо, помаленько,” (3)
- Помаранчева цеглинка – “І не шукаючи бучного сліду!” (6)
- Червона цеглинка – “Є й люди (мовби вітрячки оті),” (1)
- Блакитна цеглинка – “Не дивлячись на значного сусіда” (5)
- Синя цеглинка – “Що роблять ділечко в житті” (2)
- Зелена цеглинка – “Та совісно, вірненько,” (4)

2. Вчитель пропонує учням закритими очима послухати байку та детально уявити події, які там відбуваються. Дітям пропонується намалювати те, що вони уявили, обводячи цеглинки лего на аркуші паперу, використовуючи олівці та фломастери при домалюванні до цеглинок різних деталей.

Байка “Джерело і Фонтан” (ст. 143)

1. Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

1) Хто є автором байки “Джерело і Фонтан”?

- Зелена цеглинка – Євген Гребінка;
- Жовта цеглинка – Павло Глазовий;
- Червона цеглинка – Олена Пчілка;
- Блакитна цеглинка – Леонід Глібов.

2) Яке лексичне значення слова “фонтан”?

- Синя цеглинка – “Це споруда з пристроєм для подання води під тиском”;

- Жовта цеглинка — “Потік води, що утворюється внаслідок виходу підземних вод на поверхню землі”;

- Червона цеглинка — “Природне явище, коли вода зі струмка або річки падає з висоти вниз”

3) Яке лексичне значення слова “джерело”?

- Синя цеглинка — “Це споруда з пристроєм для подання води під тиском”;

- Жовта цеглинка — “Потік води, що утворюється внаслідок виходу підземних вод на поверхню землі”;

- Червона цеглинка — “Природне явище, коли вода зі струмка або річки падає з висоти вниз”.

4) Що робив у байці Фонтан?

- Зелена цеглинка — розмовляв із птахами;

- Помаранчева цеглинка — співав пісню;

- Блакитна цеглинка — вихвалявся та глузував із Джерела.

5) Хто у байці повадився негідно?

- Блакитна цеглинка — Джерело;

- Жовта цеглинка — Фонтан.

2. Вчитель обирає шість різних кольорів цеглинок. Кількість учнів у класі потрібно поділити на шість - це кількість цеглинок кожного кольору. Всі лего цеглинки вчитель кладе у мішечок і перемішує. Діти по черзі дістають лего. Таким чином клас ділиться на шість груп. Кожній групі пропонуються знайти і підготувати інформацію про один із найвідоміших фонтанів у світі та в Україні. Запропоновані варіанти:

- Фонтан “Рошен” у Вінниці.

- “Перлина кохання” в Умані.

- “Великий” та “Малі” фонтани на Майдані Незалежності у Києві.

- Фонтан Аполлона, Версаль.

- Фонтан Стравінського, Париж.

- Фонтан радості, Колката

3. Діти уважно слухають презентації один одного та оцінюють їх за допомогою цеглинок лего, де:

- Зелена цеглинка - “Мені дуже сподобалось”
- Жовта цеглинка - “Це було цікаво, але ви можете краще”
- Червона цеглинка - “Ви мене не зацікавили”

4. Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинки двома кольорами: зеленим та помаранчевим. Це будуть літературні скарбнички. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію про прочитану байку:

➤ Зелена скарбничка – записати хто з героїв казки сподобався найбільше і пояснити чому.

➤ Помаранчева скарбничка – записати у чому полягає повчальний зміст твору.

СПИНИЛОСЬ ЛІТО НА ПОРОЗІ

П’єса “Перемет” (ст. 147)

1. Гра “Продовж речення”. Вчитель пропонує учням продовжити речення, які стосуються прочитаної п’єси. Кожній лего цеглинці відповідає певне слово чи словосполучення. Учні повинні побудувати вежу із цеглинок, де верхня цеглинка – перше речення, а нижня цеглинка – останнє.

Варіанти речень:

- 1) Події, описані у тексті, відбуваються... (*зелена цеглинка*).
- 2) Головними персонажами п’єси є... (*червона цеглинка*).
- 3) Хлопці хотіли наловити риби за допомогою... (*жовта цеглинка*).
- 4) Головні герої ніяк не могли вирішити як ... (*блакитна цеглинка*).
- 5) Перемет обірвався через... (*помаранчева цеглинка*).
- 6) Коли перемет обірвався, хлопці вирішили... (*синя цеглинка*).

Відповідність лего цеглинок і слів:

- Блакитна цеглинка – ділити рибу.

- Зелена цеглинка – на подвір’ї .
- Жовта цеглинка – перемета.
- Синя цеглинка – рибалити вудочками.
- Червона цеглинка – Митько і Тарас .
- Помаранчева цеглинка – сварку друзів.

2. Вправа “Літературні скарбнички”. Вчитель пропонує учням на аркуші паперу обвести цеглинка трьома кольорами: блакитним, жовтим та червоним. Це будуть літературні скарбнички. Учні повинні у кожній цеглинці записати відповідну інформацію, що стосується п’єси:

- Блакитна скарбничка – записати за 3 хвилини з тексту слова, які пов’язані з риболовлю.
- Жовта скарбничка – виписати лексичне значення слова “переплет”.
- Червона скарбничка – написати коротку розповідь про свою улюблену справу

Повість “Мандрівка із Чарівним Атласом. Париж” (ст. 151)

Вчитель пропонує учням відповідати на запитання за допомогою цеглинок. Відповівши, учні повинні прочитати ту частину тексту, яка підтверджує правильність відповіді. Запитання:

- 1) Хто є головними героями повісті?
 - Помаранчева цеглинка – Терезка, дідусь Павлович, Лука;
 - *Блакитна цеглинка – Лука, Терезка, дідусь та бабуся Павлівна;*
 - Червона цеглинка – Лука і Терезка.
- 2) Продовж речення: «Париж – це столиця...»
 - *Синя цеглинка – Франції;*
 - Жовта цеглинка – Англії;
 - Помаранчева цеглинка – Італії.
- 3) Яке улюблене місце мами в Парижі?
 - Жовта цеглинка – Нотр-Дам;

- *Зелена цеглинка – виноградник;*
 - Червона цеглинка – Ейфелева вежа.
- 4) Якого кольору був будиночок на Монмартрі?
- Синя цеглинка – синього кольору;
 - Жовта цеглинка – жовтого кольору;
 - *Червона цеглинка – рожевого кольору.*
- 5) Звідки Терезка дізналася про будиночок на Монмартрі?
- Помаранчева цеглинка – із підручника;
 - *Зелена цеглинка – з інстаграму;*
 - Блакитна цеглинка – із Вікіпедії.
- 6) У якому столітті був збудований La Maison Rose?
- *Жовта цеглинка – наприкінці XIX століття;*
 - Червона цеглинка – наприкінці XX століття;
 - Синя цеглинка – на початку XIX століття.
- 7) Що таке Сакре-Кер?
- *Помаранчева цеглинка – католицький храм у Парижі;*
 - Зелена цеглинка – найстаріший собор у Парижі;
 - Червона цеглинка – найбільший виноградник у Парижі.
- 8) Яка висота найвідомішої споруди Парижа – Ейфелевої вежі?
- Жовта цеглинка – 342 метри;
 - Синя цеглинка – 234 метри;
 - *Червона цеглинка – 324 метри.*
- 9) Скільки тисяч деталей використали для зведення Ейфелевої вежі?
- Блакитна цеглинка – 11 000;
 - *Помаранчева цеглинка – 12 000;*
 - Зелена цеглинка – 11 500.

3.3. Аналіз ефективності застосування LEGO-технологій для формування читацької компетентності

На контрольному етапі експериментального дослідження було проведено повторну діагностику рівня розвитку читацької компетентності в учнів 4-х класів. Отримані результати у ході констатувального етапу експерименту відображені у таблиці 3.3. Порівняння даних первинної та повторної діагностики дозволяє зробити висновки щодо ефективності впроваджених методик та використання LEGO-технологій у навчальному процесі.

Таблиця 3.2.

Результати контрольної діагностики рівня розвитку читацької компетентності в експериментальному та контрольному класах

№	Рівень розвитку читацької компетентності	Експериментальний клас (28 учнів)		Контрольний клас (29 учнів)	
		кількість учнів	відсотки	кількість учнів	відсотки
1.	Високий	10	35,7%	11	37,9%
2.	Достатній	9	32,1%	8	27,6%
3.	Середній	6	21,4%	7	24,2%
4.	Початковий	3	10,8%	3	10,3%

Отже, ми бачимо такі показники: високий рівень читацької компетентності мають 10 учнів (35,7%) експериментального класу та 11 учнів (37,9%) контрольного. Достатній рівень наявний у 9 учнів (32,1%) та 8 учнів (27,6%) експериментального та контрольного класу відповідно. Середній рівень мають 6 учнів (21,4%) експериментального та 7 учнів (24,2%) контрольного класу. Із початковим рівнем сформованості читацької компетентності зафіксовано 3 учнів (10,8%) експериментального класу й також 3 учнів (10,3%) контрольного.

Спираючись на таблицю 3.3, порівнюємо результати первинної та контрольної діагностики в експериментальному та контрольному класах.

Таблиця 3.2.

Порівняльний аналіз рівнів сформованості читацької компетентності в
експериментальному та контрольному класах

№	Рівень розвитку читацької компетентності	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		Констатувальний етап	Контрольний етап	Констатувальний етап	Контрольний етап
1.	Високий	7 уч. (25%)	10 уч. (35,7%)	11 (37,9%)	11 (37,9%)
2.	Достатній	5 уч. (17,9%)	9 уч. (32,1%)	8 (27,6%)	8 (27,6%)
3.	Середній	10 уч. (35,7%)	6 уч. (21,4%)	6 (20,7%)	7 (24,2%)
4.	Початковий	6 уч. (21,4%)	3 уч. (10,8%)	4 (13,8%)	3 (10,3%)

Аналіз даних таблиці, що відображає результати контрольної діагностики рівня розвитку читацької компетентності в експериментальному та контрольному класах, показує такі ключові моменти:

1. **Високий рівень:** В експериментальному класі відбулося суттєве зростання кількості учнів із високим рівнем читацької компетентності. Їх частка зросла з 25% до 35,7% (з 7 до 10 учнів). У контрольному класі кількість учнів із високим рівнем залишилася на тому ж рівні, що і на початку дослідження (37,9% або 11 учнів). Це свідчить про позитивний вплив експериментальних методик на підвищення рівня читацької компетентності.

2. **Достатній рівень:** У експериментальному класі також відбулося зростання частки учнів з достатнім рівнем – з 17,9% до 32,1% (з 5 до 9 учнів). У контрольному класі цей показник не змінився (27,6% або 8 учнів). Це ще один показник ефективності інноваційних підходів у навчанні в експериментальному класі.

3. **Середній рівень:** У експериментальному класі кількість учнів із середнім рівнем знизилася з 35,7% до 21,4% (з 10 до 6 учнів), що свідчить про перехід частини учнів до вищих рівнів. У контрольному класі цей показник трохи зріс – з 20,7% до 24,2% (з 6 до 7 учнів).

4. **Початковий рівень:** Обидва класи показали зниження кількості учнів з початковим рівнем читацької компетентності. В експериментальному класі частка таких учнів знизилася з 21,4% до 10,8% (з 6 до 3 учнів), що вказує на значний прогрес. У контрольному класі зниження було незначним – з 13,8% до 10,3% (з 4 до 3 учнів).

Отже, можна зробити висновки, що система вправ із використанням LEGO-технологій мала позитивний вплив на розвиток читацької компетентності в експериментальному класі. Відбулося суттєве зростання кількості учнів з високим і достатнім рівнями компетентності, а також значне зниження кількості учнів з початковим рівнем. У контрольному класі позитивні зміни були менш виразними, що підтверджує ефективність застосованих методик в експериментальному класі.

ВИСНОВКИ

Спираючись на здійснений теоретичний та емпіричний аналіз досліджуваної проблеми, стало можливим зробити такі висновки:

1. У роботі поняття читацької компетентності трактується як здатність працювати із текстом, а саме: сприймати, розуміти, критично оцінювати, аналізувати, інтерпретувати та узагальнювати. Важливим аспектом читацької компетентності є вміння застосовувати отримані знання за необхідності у повсякденному житті.

2. У структурі читацької компетентності можна виділити такі взаємопов'язані компоненти: когнітивний, комунікативний, діяльнісний, ціннісний, рефлексивний, мотиваційний та особистісно-творчий.

3. Враховуючи особливості молодшого шкільного віку, розвивати читацьку компетентність необхідно із застосуванням ігрових технологій, що базуються на діяльнісному підході.

4. У формуванні читацької компетентності важлива систематичність, використання різноманітних інтерактивних технологій, позитивне заохочення, підвищення зацікавленості учнів читанням, розвиток критичного мислення, послідовність, врахування вікових особливостей школярів.

5. LEGO-технології є сучасним методом навчання, який передбачає отримання знань під час конструювання та вивчення моделей із конструктора. Вони є цікавими, легкими у використанні, багатофункціональними та естетично привабливими.

6. У процесі гри у молодших школярів розвивається відчуття відповідальності, цілеспрямованість, ініціативність, активність, креативність. Саме ті якості є потрібними людині у сучасному світі.

7. Сучасний вчитель у Новій українській школі має постійно розвиватись, самовдосконалюватись. Педагог повинен бути не лише носієм певних знань, але й експериментатором та творчою особистістю. Він має не

боятись пробувати використовувати у своїй діяльності нові методи та технології навчання. Тільки такий вчитель зможе надихнути дітей досліджувати та пізнавати навколишній світ, мислити нестандартно та критично оцінювати інформацію.

8. Педагоги повинні орієнтуватись на зразки вправ із конструктором лего у методичних посібник та самостійно розроблювати завдання. Проте важливо у процесі створення нових інтерактивних вправ чітко розуміти їх мету; враховувати індивідуальні та вікові особливості молодших школярів; лаконічно формулювати інструкцію; зазначити навички та вміння, які мають опанувати учні у процесі виконання; перевіряти ефективність на практиці.

9. Технологія «Шість цеглинок» є інноваційним методом навчання у діяльнісному підході. Вона дозволяє розвивати широкий спектр компетентностей у молодших школярів. Її використання передбачає активне залучення учнів у процес пізнання навколишньої дійсності. Ця технологія є гнучкою у використанні та дозволяє адаптувати будь-яке завдання відповідно до мети та завдань уроку.

10. Використання LEGO-технологій на уроках дозволяє учням перетворювати абстрактні поняття у реальні моделі, що допомагає краще засвоювати матеріал, сприяє розвитку дрібної моторики, просторового мислення та командної роботи.

11. У ході проведеного емпіричного дослідження було підтверджено висунуту раніше гіпотезу про те, що систематичне та цілеспрямоване застосування LEGO-технологій на уроках літературного читання сприяє формуванню читацької компетентності молодших школярів. Розроблена система вправ із використанням LEGO-технологій мала позитивний вплив на розвиток читацької компетентності в експериментальному класі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананко, С., & Запорожченко, Т. (2021). Використання методики «шість цеглинок» в Новій українській школі. Молодий вчений. №5 (93). Херсон. С. 56-59.
2. Берфорд А. (2015). Велика книга «Лего». К.: ЕКСМО: прес. 214 с.
3. Бібік Н. М. (2017). Нова українська школа: poradник для вчителя. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 206 с.
4. Бібік Н. М. (2015). Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. Український педагогічний журнал. К. С.47-59.
5. Богданець-Білокаленко Н. (2021). Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х частинах): Частина 2. Київ: Грамота. 160 с.
6. Будник О. Б. (2021). Інноваційні освітні технології в Новій українській школі: монографія. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 100 с.
7. Булах, Л., & Стрілецька, Н. (2022). Теоретичні аспекти використання Lego технології в освітньому процесі початкової нової української школи. Молодий вчений, 2 (102), 112-115.
<https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-2-102-23>
8. Васьківська Г. О. (2019). Конструювання і реалізація змісту профільного навчання: особистісно орієнтований підхід: практ. посіб. Київ : КОНВІ ПРІНТ. 96 с.
9. Вашуленко О. (2013). Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра. Початкова школа. № 1. С. 13–17.
10. Вашуленко О. В. (2013). Зміст і структура читацької компетентності молодшого школяра. Компетентнісні засади змісту освіти в

11-річній школі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28-29 березня 2013 року / Ред. кол.: Федоренко О. А., Єрмаков І. Г. (науковий редактор), Ратушна А. М. К.: Оберіг. С. 202 – 206.

11. Вашуленко О. В. (2012). Читацька компетентність молодшого школяра: зміст і Структура. Упровадження нового змісту початкової освіти: теорія і практика: матеріали Всеукр. пед. читань, присв. пам'яті Т. М. Байбари (Полтава, 3 – 4 квіт. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка. Полтава. ПП Шевченко. С. 20-23.

12. Ващенко Л. С. (2014). Домашні завдання як один із видів самостійної навчальної діяльності школярів. Наукові записки [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Сер. : Педагогічні та історичні науки. Вип. 119. С. 56–65.

13. Вербещук С. В. (2016). Формування мовленнєвої культури учнів початкової школи в процесі літературного читання : дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. н. за спец. 13.00.02 — теорія і методика навчання (українська мова). Івано-Франківськ. 243 с.

14. Вітюк В.В., Тарасюк Л.С. (2014). Комунікативна компетентність як важлива складова сучасної початкової освіти // Українська педагогічна освіта в європейському часопросторі: Матеріали Міжвузівської студентської науково-практичної конференції. Дубно : ДКРДГУ. С. 5-21.

15. Головка В.А. Сутність читацької компетентності молодших школярів [електронний ресурс] Режим доступу: <http://kppordgu.do.amdocsmaterianaukovo-praktichnojiinternetkonfer.pdf>.

16. Гра по-новому, навчання по-іншому. (2018). Методичний посібник. Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation. 44с.

17. Гудима Н. (2024). Інноваційні технології навчання української мови та читання : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. 250 с.

18. Гудима Н.В. (2024). Підготовка майбутніх учителів початкових класів до застосування інноваційних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі // Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в Новій українській школі: оновлення філософії освіти : монографія ; за заг. Ред. Н.В. Бахмат, Н.В. Мелекесцевої, Н.В. Гудими. Київ : Міленіум. С. 197-228.

19. Гудима Н.В. (2024). Стратегії роботи вчителя й учнів на уроках мовно-літературної освітньої галузі в умовах діяльнісного підходу // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 23. С. 346-349.

20. Гудима Н., Ковальчук О. (2024). Актуальні питання початкової освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В.

21. Державний стандарт початкової освіти (2018). Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87. Початкове навчання та виховання. №28-29. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п#Text>

22. Дичківська І. (2015). Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав. 304 с.

23. Доброскок І. (2023). Модель інноваційної підготовки вчителя початкових класів в умовах НУШ // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. № 1 (125). С. 269-278.

24. Дубровська Л.О., Дешко О.О. (2018). Проблема готовності вчителів початкових класів до упровадження ідей реформи Нової української школи // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. №3. С. 23- 27.

25. Дубяга С.М. (2015). Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Початкова освіта». Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 160 с.

26. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

27. Здебська Т. М. (2020). Педагогічна технологія навчання читанню та письму «Щоденні 5» для формування читацької компетентності в умовах нової української школи. Х. : Всеукраїнська науково-практична конференція "Методика викладання української мови в сучасній школі: теорія та практика". 235 с.

28. Карімова, Б. Т. STEM-освіта – інноваційний підхід в сучасній освіті. (2018). Innovation Management And Technology In The Era Of Globalization : Materials of the Intern. Conf., Alexandria – Sharm El Sheikh, Egypt, 8–11 Jan., 2018 y. / Region. Acad. of Management ; ed.: S. Midelski [et al.]. – Alexandria. P. 107–110.

29. Кириленко С., Кіян О. (2017). Проблема підготовки вчителя у системі STEMосвіти: розвиток та формування його професійної компетентності. STEMосвіта: стан впровадження та перспективи розвитку : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 листопада 2017 р., м. Київ. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». 160с.

30. Кічук Н. (2016). Готовність майбутнього вчителя початкових класів до створення освітнього середовища учня як результат професійної підготовки до інноваційної діяльності // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. №1. С. 82-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadpcpn_2016_1_9

31. Комарова Л.Г. (2015). Будуємо з LEGO (моделювання логічних відносин і об'єктів реального світу засобами конструктора LEGO). М.: «ЛІНК - ПРЕС».
32. Конструктори Лего (LEGO) як освітнє середовище в початковій школі [Електронний ресурс]. URL <https://naurok.com.ua/vikoristannya-lego--tehnologiy-v-osvitnomu-prostori-novo-ukra-nsko-shkoli-123419.html>
33. Кузькова Т. П. (2020). Роль діяльнісного підходу до навчання у викладанні шкільних предметів та формуванні компетентностей учня. Обрії педагогічних знань: теорія, новації, практика: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Миколаїв: Центр прогресивної освіти «Генезум». 265 с.
34. Кучерук А. О. (2024). Підгурська В. Ю. Використання методики “Шість цеглинок” у початковій школі. International scientific-practical conference “Science, education and technology: trends, challenges, prospects”: conference proceedings (Tampere, Finland, April 27, 2024). Tampere, Finland: Scholarly Publisher ICSSH. P. 8-11.
35. Лист МОН № 1/9-652 від 01.12.2017 "Щодо запровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітній процес початкових класів".
36. Максаєва Ю. А. (2012). Лего конструювання як фактор розвитку обдарованості. Початкова школа плюс. № 9. С. 66–69.
37. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів. (2013). Початкова школа. № 12. С. 3-7.
38. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 4 клас. (2016). К.: Видавничий дім «Освіта». 160с.
39. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник. Старагіна І. П., Терещенко В. М., Панченков А. О. (2020). Харків. Соняшник.176 с.

40. Онищенко І. (2012). Роль інформаційнокомунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів до інноваційної діяльності / І. Онищенко // Психологопедагогічні проблеми сільської школи. № 42(2). С. 25–30.

41. Офіційний сайт Lego. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://www.lego.com/en-us/>

42. Офіційний сайт Lego Education. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <https://education.lego.com/en-us/academy-training/planning-your-lesson/>

43. Підгурська В., Кожухівська Т. (2023). Використання технології "Щоденні 5" як засіб розвитку читацької компетентності здобувачів початкової освіти. Специфіка фахової підготовки майбутніх учителів на засадах компетентнісного підходу : досвід, реалії, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної. за заг. ред. І. Голубовської. Житомир. С. 9-12.

44. Половко Н.М. Використання проектної технології у початковій школі [електронний ресурс] Режим доступу: <http://conference.pu.if.ua/forum/files/22032017/3/Polovko.pdf>.

45. Пометун О.І. (2021). Діяльнісний підхід. Енциклопедія освіти. С.250-251.

46. Рекомендації щодо формування читацької компетентності. Режим доступу: <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/chyt-gram-24-10-22.pdf>

47. Рожок Т.Л., Костецька О.А. (2018). Від маленької цеглинки – до розумної дитинки : дидактично-ігровий посібник. Вінниця : КУ «ММК». 15с

48. Савченко О.Я. (2012). Дидактика початкової освіти: підручник / О.Я. Савченко. К. : Грамота. 504 с.

49. Савченко О. Я. (2017). Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми. Початкова школа. № 4. С. 34–39.

50. Сафарян С. І. Актуальні проблеми літературознавства в компаративних вимірах. (2014). Султанівські читання. Актуальні проблеми літературознавства в компаративних вимірах. Збірник статей / редкол.: І. В. Козлик (голова) й ін. Івано-Франківськ: Симфонія форте. Вип. III. С. 299-307.
51. Старагіна І. П., Терещенко В. М., Панченков А. О. (2020). Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання. Х.: Соняшник. 176 с.
52. Федорчук В.В. (2014). Педагогічні технології в початковій школі. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко, 2014. 268 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/2085>
53. Федорчук В.В. (2019). Освітні технології : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський. 161 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/5927>
54. Федорчук В.В. (2021). Сучасні технології навчання у підготовці педагогів : навчально-методичний посібник / автор-упорядник В.В. Федорчук. Кам'янець-Подільський. 69 с.
55. Фенцик О. М. (2018). Читацька компетентність здобувачів початкової освіти: сутність поняття / О. М. Фенцик, М. В. Лавренова // Science, research, development. Pedagogy : monografia pokonferencyjna (30.03.2018-31.03.2018). Rotterdam. Diamond trading tour, №3. С.101-104
56. Філіпчук В. В. (2020). Формування читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку. Х. : Всеукраїнська науково-практична конференція "Методика викладання української мови в сучасній школі: теорія та практика". 235 с.
57. Шалда Н.В. (2018). Інтеграція LEGO-конструювання в освітній процес. Палітра педагога. №6. 7-10 с.
58. Шість цеглинок в освітньому просторі школи (2018). Метод. посіб. Уклад. О. Рома. The LEGO® Foundation. 32 с.

59. Яценко Т. О. (2018). Розвиток читацької компетентності учнів в умовах інформаційного суспільства (застосування варіативних форм організації літературного навчання) Книга в академічному дискурсі: філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти. Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науко-практичної інтернет-конференції. стор. 99-104.

60. Яценко Т. О. (2008). Формувати компетентнісного читача. Українська мова і літ. в школі. № 6. С. 25 – 28.